

I Mahalap Sumat Nagsurat-na Si Juan

Pagbulig Pagsabot Sito Libro

Si Juan addangan si Dusi nagpili'-na si Jesus bilang apostol (Mateo 10:2; Markos 3:17; Lukas 6:14). Dadi'-na iya si Sebedeo pati' si Salome nga mga taga Capernaum. Ga'i iya agsabi si arun-na ato sito Ebanghelyo, lugod agpakilala hamok iya bilang inadalan nga hinigugma'-na si Jesus (13:23; 19:26; 20:2; 21:7,20,24). Agsurat-nay to ngan maktong na iya si 85 AD (mga 55 anyos kahuman abanhaw si Jesus). Iyay to i pangultimo nagsurat si mga Ebanghelyo.

Bali haya i pagkala'inan-na sito kuntra si nagsurat-na kas Mateo, Markos pati' Lukas. Tungod kay agsurat si Juan kahuman na dina si maliyat panahon pagpaki'adda si mabanhaw Jesus, mas malalom i pagsabut-na parti si Diyos. Ga'i iya akuntinto pagsumat hamok si mga hinabo' kundì ag'isplikar iya kon ay kay ahinabo' to. Pariho si Katapusan Panihapon, agsumat iya sito si lima gayod kapitulo (13-17) pero ga'i iya agbagaw parti si pan pati' si kupa. Ari si tallo mga Ebanghelyo, i Katapusan Panihapon sallod hamok si pira mga birsikulo.

Aggamit i a'a allingon pagpaklaro kon ay i maka'anna' si isip-na. Sanglit pina'agi si allingon sakilala-ta i kina'iya-na si a'a. Si pariho kamutangan, anakka si Juan i pagsabot nga si Jesus i Allingon nga agpakang'a'a ngan makihuwang pag'istar si kita kam ato si kalibutan (1:14) basi' agpakakulaw i mga a'a kon say i Diyos Tata' ngan agpakasabot si kina'iya-na pati' isip-na. Agsurat iya sito basi' agpanutu'o i mga a'a nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si Diyos ngan tungod si mga pagtutu'u-na, agpaka'angkon mga iya si kinabuhi' nga gana' katapusan-na (20:31). Sanglit, malabbat i maka'anna' ato parti si pagkadiyus-na si Jesus, parti si pagtu'o, pati' parti kon ay i ungod kinabuhi'. Agpamatu'od ato si Juan nga ungod si Jesus hamok i nagsa'ad Paragsalbar.

Agpasabot ato si Juan si pagkala'inan-na si kina'iya-na si tallungan: I Tata', i Dadi', pati' i Espirito Santo.

Parti si Diyos Tata', aka'adal kita hi'unong: Si gahum-na pagbanhaw si mga minatay (5:21), si pagkagamhanan-na labaw si dimu'an (10:29), si klasi si kasing-kasing nga iristarana-na (14:23), si pagkasagradu-na (17:11), pati' si pagkamatadung-na (17:25).

Parti si Dadi', agsumat si Juan si pala'in-la'in nagpaparihu'an-na si Jesus si kalugaringun-na: Si karakanon (6:35), si danta' (9:5), si pwirtahan (10:7), pati' si

pu'un-na si ubas (15:1). Agpasabot liwat ato nga si Jesus hamok i pangngagihan, i kamatu'uran, pati' i kinabuhi' (14:6).

Parti namay si Espirito Santo, malabbat liwat i sa'adalan-ta si iya ari si kapitulo 14-16 hi'unong si pagpasayud-na si kita si kamatu'uran, si pag'ayup-na si kita, si pagparagiya-na pati' si pagparaturu-na si kita kam magpanutu'o si Kristo.

Malabbat mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga ato hamok kina'anda'an: Aghimu-na si Jesus bino i buwahi' (2:1-11), agpahalap-na i dadi'-na si tinapuran (4:46-54), agpalangnan-na i lulid (5:1-18), agpakulaw-na i buta (9:1-7), ngan agbanhaw-na si Lazaro (11:38-45).

I la'in pa mga isturya nga ato hamok kina'anda'an: I pagturu'-na si Jesus si Nicodemos (3:1-21), i pagpakibagaw-na si Jesus si Samaritana hi'unong si ungod kinabuhi' (4:1-26), i mahalap mangngataman (10:1-21), i pagturu'-na si Pyista nga Dadi'-na iya si Diyos (10:22-42), pati' i pagpangadyi'-na pada'iray si Tata' (17:1-26).

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

1. Si Jesus i Allingon nga Agpakang'a'a (1:1-18)
2. I Pag'agda-na si Dahulo mga Inadalan-na si Jesus (1:19-51)
3. Hayag si Jesus Pagpasamwak (2:1-4:54)
4. I Paghimu-na si mga Pangngilalahan si Langitnon Kasiguruhan pati' i Pag'atindir-na si mga Pyista si Jerusalem (5:1-11:57)
5. I Pagturu'-na ari si Templo Sallod si Kamahalan (12:1-50)
6. I Pagturu'-na si mga Inadalan-na pati' i Pagpangadyi'-na ari si Katapusan Panihapon (13:1-17:26)
7. I Pagdakop, Pagbista pati' Pagpapako' si Jesus (18:1-19:42)
8. I Pagkabanhaw (20:1-31)
9. I Pagtu'in-na Gihapon si Jesus si Pedro (21:1-29)

Agpakang'a'a i Allingon

1 ¹Antis si panikangan aniya' na Allingon, ngan yayto Allingon aghuwang si Diyos, ngan i Allingon, iya i Diyos. ²Aghuwang na iya si Diyos antis pa si panikangan.

³Ahimo i dimu'an pina'agi si iya, ngan kon ma'in iya i magbuhat, gana' mahimo si bisan ay. ⁴Awinan si iya i ungod kinabuhi', ngan yaynan kinabuhi' i magdanta' si mga a'a. ⁵Agsana'ag to danta' si kalu'uman, pero ga'i to sasabutan-na.^a

⁶Mangno abantog i naglihug-na si Diyos nag'arunan Juan. ⁷Naglihog iya bilang tistigos pagpamatu'od mahi'unong sito danta', basi' pina'agi si iya anutu'o kunta' i dimu'an. ⁸Ma'in iya mismo i danta', pero pada'ito hamok iya pagpasayod hi'unong sito danta', ⁹kay ma'in na pira tisiga ato si kalibutan i ungod danta' nga agsana'ag si balang a'a.

^a 1:5 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: *ga'i to salupig-na si kalu'uman*.

¹⁰Si kamatu'uran, mismo sinan panahon, ato na si kalibutan i Allingon pero ga'i iya nagkilala si mga a'a bisan kon naghimo mga iya pina'agi si iya. ¹¹Pada'ito iya si mga sakup-na pero ga'i iya nag'ako'. ¹²Pero aniya' may gihapon magtapod si arun-na, ngan para sito dimu'an nga ag'ako' si iya, agpumwan-na i katungod nga magin dadi'-na si Diyos. ¹³Ga'i mga iya aka'angkon sito kamutangan pina'agi si pribilihyu-na si maghinganak si mga iya, o tungod si mga pag'ungara'-na, o ma'in ngani' tungod si mga pagpili'-na, kundi' ahimo mga iya dadi'-na tungod kay i Diyos mismo magbuwan si mga iya baha'o kinabuhi'.^b

¹⁴Agpakang'a'a i Allingon ngan makihuwang pag'istar si kita kam. Sakulawan-ta kam i maka'angayan kina'iya-na nga iya i ka'angayan-na si gana' kaparihu-na Dadi'. Linihug-na iya si Tata' pagpakatu'an si kabug'usan-na si mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' si kamatu'uran.

¹⁵Agparapasayod si Juan mahi'unong si iya pina'agi si pagpinugad, "Yayto i nagparapinugad-ko siray nga i mabantog kahuman si ako, labaw dina kay dati na iya antis si paka'allum-ko." ¹⁶Tungod si kabug'usan-na si mapinalangga'on pagpanginanu-na, bali pagsangyahan si kahalapan^c nga sunud-sunod sakarawat-ta kam dimu'an. ¹⁷Agpumwan-na si Diyos i bala'od pina'agi si Moises, pero i mapinalangga'on pagpanginano pati' i kamatu'uran paguwa' pina'agi si Jesu-Kristo. ¹⁸Gana' pa gayod bisan say aha'a makakulaw si Diyos, pero aniya' magpakilala kon say iya, nga gana' la'in kon ma'in mismo i Diyos nga gana' kaparihu-na Dadi' nga awiray ina'anto si kagiliran-na si Tata'.

Agsumat si Juan nga Ma'in Iya i Tinu'inan Mannanalwas

¹⁹Aniya' nagpamabawa-na si mga punu'-na si mga Hebro ari si Jerusalem mga paraghalad pati' mga kabulig-na sito nga nagpangarunan Levita pagpatilaw si Juan kon say gayod iya. Yayto i kamatu'uran nagsumat-na si Juan. ²⁰Ga'i iya agruha-duha pagsaruman, lugod diritso iya aminugad, "Ma'in ako i Tinu'inan Mannanalwas."

²¹Agpaminugad to si iya, "Kon sugad, ka'aw si Elias."

Aminugad iya, "Ma'in."

Amatilaw gihapon mga iya, "Ka'aw na ba' i nagparapanimulat kami' paragsumat?"

Anaruman may iya, "Ma'in."

²²Si katapus-tapusan agpaminugad mga iya, "Say kaw gayod? Buwanin kami' saruman nga angay sapisumat kami' si magpanlihog si kami'. Ay i pagka'abat-mo mahi'unong si pagka'a'a-moy nan?"

^b 1:13 Si Grikuhanon: *i Diyos mismo maghinganak si mga iya.* ^c 1:16 I nagtukoy *kahalapan*, iya i naghingyap-ta kabubuwason nga tikang si Diyos ma'in i kayamanan.

²³Anaruman si Juan pina'agi si mga allingun-na siray si paragsumat Isaias, “Ako i magparapasamwak ari si disyirto, ‘Tadungu-bi i aragihan-na si Paragdalom.’”^d

²⁴⁻²⁵Mangno amatilaw si iya i nagpamabawa Parisiyo, “Kapa'i may kay agparabunyang kaw kon ma'in ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas, o ma'in ka'aw si Elias, o ma'in ka'aw i nagparapanimulat kami' paragsumat?”

²⁶Anaruman si Juan, “Parti si buwahi' i pagbunyang-ko^e pero aniya' huwang ato nga ga'i sakilala-bi. ²⁷Iya i tisonod si ako. Ma'in ngani' ako angay bisan pagbak'ad si sintas-na si sapatus-na.”

²⁸Ahinabo' nan dimu'an ari si baryo Betania nga banda sirangan si Suba' Jordan kon singnga agparabunyang si Juan.

Si Jesus i Nati Karniru-na si Diyos

Mateo 3:16; Markos 1:10; Lukas 3:22

²⁹Ka'asumuhan, sakulawan-na si Juan nga tidugok si iya si Jesus, ngan aminugad iya, “Kulawi-bi, awira' i Nati Karniru-na si Diyos nga tipara' si sala' ato si kalibutan! ³⁰Iya i nagtukuy-ko si pagpinugad, ‘I a' nga mabantog kahuman si ako, labaw dina kay dati na iya antis si paka'allum-ko.’ ³¹Ngan pagtu'in si ako pagbunyang parti si buwahi', mismo ngani' ako ga'i pa liwat angilala kon say iya, pero nagtu'inan ako sito basi' akakilala si iya i mga a'-na si Israel.”

³²Agpadayon si Juan pagpamatu'od hi'unong si mahinabo' si pa'agi ray pa hamok mga allaw, “Sakulawan-ko i Espirito man langit nga pa'ayop si iya pariho si adda sarampati. ³³Ga'i kunta' ako angilala si iya kon ga'i agpinugad i maglihog si ako pagbunyang, ‘I a' kon singnga sakulawan-mo i Espirito pan hawod ngan pa'ayop, burunyagan-na i mga a' pagpa'ayop si Espirito Santo.’^f ³⁴Sakulawan-koy nan gayod ngan akatistigos ako nga yaynan i Dadi'-na si Diyos.”

I Primiro mga Inadalan-na si Jesus

Mateo 4:18-22; Markos 1:16-20; Lukas 5:2-11

³⁵Ka'asumuhan, pabwilita gihapon ari si Juan ngan aniya' duwangan si mga inadalan-na huwang si iya. ³⁶Pakakulaw-na nga palabay si Jesus, aminugad iya, “Kulawi-bi, iyay ray i Nati Karniru-na si Diyos!”

---

^d 1:23 Isa 40:3   ^e 1:26 Si kabatasanan-na si mga Hebro, aniya' la'in katuyuan-na si pagbunyang kuntra si pagbunyang Kristiyano. Agsob i mga nagbunyanan i mga ma'in Hebro si laha' nga ag'ako' na si Hebruhanon pagtu'o. I kabatasanan-na mga iya pagpatugnob si buwahi', iya i pagpakulaw si gawas nga naghugasan na i a'a si mga sala'-na.   ^f 1:33 Parti si *espirituhanon pagbunyang*, kulawin i pagsabi-na sinan si Jesus ari si Buhat 1:5 pati' i pagtuman sinan ari si Buhat 2:1-4.

³⁷Pakabati'-na si iya si duwangan inadalan, agpanlanat mga iya si Jesus. ³⁸Panili'-na si Jesus, sakulawan-na mga iya, mangno amatilaw, “Ay i tuyu'-bi?”

Pagpakulaw si karuyag-na mga iya nga magin ma'istru-nay to, agtahuran-nay to mga iya si Hebruhanon allingon, “Rabbi, pabaya'on daw kami' pada'iray si pandidiskansuhan-mo.”

³⁹Anaruman may si Jesus, “Hala, tana kam basi' aniya' sakatu'anan-bi.”

Sanglit amaya' mga iya pagkulaw si pandidiskansuhan-na. Siray uras, mga alas kwatro na si kakuhapon ngan ari mga iya hasta pa si ka'asumuhan kuahp.

⁴⁰Si duwangan nan nga makapamati' si mga allingon-na si Juan ngan magpamaya' si Jesus, addangan si mga iya si Andres, nga sirari-na si Simon Pedro. ⁴¹Si pagbalik-na mga iya, gana' la'in isip-na si Andres kon ma'in i pag'anda' dayon si Simon ngan agpakatu'an-na, “Sabagatan kami' na i Tinu'inan Mannanalwas.” ⁴²Mangno agtulihan-na si Simon pada'iray si Jesus.

Pakakulaw-na si Jesus si iya, agpinugad-na iya, “Ka'aw si Simon, i dadi'-na si Juan. Ararunan kaw Cefas.” Si linggwahi-na kas Jesus, iyay nan i makapariho si sagara'an-bi na aron, Pedro.[§]

Ag'agda-na si Jesus kas Felipe pati' Nataniel

⁴³Ka'asumuhan, akahuna'-huna' si Jesus pagpada'iray si Galilea. Pakabagat-na si Felipe, agpinugad-nay to, “Amaya'a si ako.”

⁴⁴Si Felipe taga Betsaida nga iya liwat i nag'istaran-na syudad si kas Andres pati' Pedro. ⁴⁵Pakabagat-na si Felipe si Nataniel, agpinugad-nay to, “Sabagatan kami' na i nagtukoy si Bala'ud-na si Moises nga nagtukoy liwat si Nagpanurat-na si mga Paragsumat. Iya si Jesus taga Nasaret nga dadi'-na si Jose.”

⁴⁶Aminugad si Nataniel, “Ay? Taga Nasaret? Sigurado nga gana' sahimu-na kahalapan para si mga a'a si addangan nga taga sunsari'i.”

Aminugad may si Felipe, “Tuwa, amaya'a basi' aniya' sakatu'anan-mo.”

⁴⁷Pakakulaw-na si Jesus nga padugok si Nataniel, aminugad iya, “Atiya' i tangkod a'a-na si Israel, nga ga'i ata'o pagdaya'.”

⁴⁸“Pinapa'i ako sakilala-mo?” lingun-na si Nataniel.

Anaruman si Jesus, “Sakatu'anan-ta na kaw andang bisan ngan ari pa kaw si landung-na si igos myintras kaw agban'u-na si Felipe.”

⁴⁹Tungod sinan, akahintakan si Nataniel ngan diritso akapinugad, “Rabbi,^h ka'aw i Dadi'-na si Diyos, ka'aw i Hadi'-na si Israel.”

⁵⁰Aminugad si Jesus, “Anutu'o kaw hamok tungod kay agsumatan-ta kaw nga sakatu'anan-ta na kaw bisan ngan ari pa kaw si landung-na si

---

§ 1:42 I *Cefas* si Hebruhanon pati' i *Pedro* si Grikuhanon, bato i kahulugan-na si duway nan aron. Kulawin si Mateo 16:18. ^h 1:49 Parti si *Rabbi*, kulawin si 1:38.

igos. Aniya' pa mga tihinabo' nga anmas pa sito ka'urusahon.”⁵¹ Mangno agpadayon iya pagsumat si mga iya, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, titakka i panahon nga sakatu'anan-bi dimu'an kon ay i maka'angayan kamutangan-na si Pinili' A'a nga bisan i mga anghel-na si Diyos amanahik paduwa'i si langit pagsirbi si iya.”

Aghimu-na Bino si Jesus i Buwahi'

2¹ Kasa'addallawan, aniya' kumbiti si nagkasal ari si Cana, adda baryo si prubinsya Galilea. Agparabulig-bulig ari i nanay-na si Jesus,² ngan ari liwat si Jesus kay imbitado iya huwang i mga inadalan-na.³ Ngan atibos na i bino agpinugad-na iya si nanay-na, “Gana' na mga binu-na.”

⁴ Anaruman may si Jesus, “Nay,ⁱ pata'anin hamok ako. Ma'in payto i tama' uras pagpakulaw si gahum-ko.”

⁵ Agtugunan-na si nanay-na i mga sirbinti, “Sunuru-bi bisan ay i panlihugan-na si ka'am.”

⁶ Aniya' ari annom tadyaw pangngingisihan buwahi' para si kinahanglanon nga anlimpyo i mga Hebro si pangulawan-na si Diyos. Yayto mga tadyaw hinimo tikang si bato ngan ka'isihan to mga baynti pada'iray si traynta galon balang adda.

⁷ Aminugad si Jesus si mga sirbinti, “Isihi-bi buwahi' i mga tadyaw.” Sanglit agpangisihan-nay to mga iya hasta nga agpansapwa.

⁸ Mangno aminugad si Jesus si mga iya, “Anabu'a kam ngan bawahu-bi pada'iray si tinapuran sito kumbiti.” Sanglit anabo' mga iya ngan agbawana pada'iray si tinapuran si kumbiti.⁹ Animtim to si buwahi' nga mahimo bino. Ga'i iya akatu'anan kon singngay nan tikang, pero akatu'anan i mga sirbinti magtabo' si buwahi'. Mangno agban'u-na si tinapuran i kinasal lalla¹⁰ ngan agpinugad-na, “Kabatananan si magpakumbiti pagpa'inom dahulo si gimahalapi bino ngan kon mga baring na i mga imbitado, iya na dina i pagpa'inom si bino nga minus i kantidad-na. Pero agpadamurimo lugod dina i gimahalapi bino.”

¹¹ Si da'inan pa'agi aghimu-na si Jesus i primero si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan pagpamatu'od kon say iya. Ahinabo' nan ari si Cana, Galilea. Ari sapakulaw-na si Jesus i ka'angayan-na, sanglit agsasarig i pagtu'u-na si iya si mga inadalan-na.

¹² Kahuman sinan, padalugdog iya pan syudad Capernaum huwang i nanay-na, i mga bugtu-na pati' i mga inadalan-na ngan ari mga iya tubtob si pira allow.

ⁱ 2:4 Si Hebruhanon: *Danda*. Iyay nan i pagban'u-na si Jesus si nanay-na sigon si kababatanan-na mga iya, pero nagsalli'an nan kay ma'in nan i pa'agi-ta pagtahod si adda nanay.

Ag'isugan-na si Jesus i Magparapanginanda' Kwarta ari si Templo
Mateo 21:12-13; Markos 11:15-17; Lukas 19:45-46

¹³Ngan titakka na i Pyista si Paglabay,^j pasagka si Jesus pan Jerusalem. ¹⁴Sata'upan-na ari si hawan-na si templo i magparapamaligya' mga papahalaron baka, karniro, pati' sarampati. Ari liwat i magparapanukli' si pala'in-la'in klasi kwarta nga agpaningkulo' si mga lamisa-na. ¹⁵Sanglit aghimo si Jesus panlalapnit tikang si pisi' ngan sigi iya pantabrog si dimu'an karniro pati' baka pagawas si ridur-na si templo ngan sigi-na liwat pamabaliskad i mga lamisa-na si magparapamabalyo si pala'in-la'in kwarta hasta nga agpanwararak i mga sinsilyo. ¹⁶Dungan sinan, sigi liwat iya pangisog si magparapamaligya' sarampati, "Gawasi-bi nan! Ay kay aghimu-bi mirkado i ruma'-na si Tatay-ko?"

¹⁷Mangno sa'intuman-na dayon si mga inadalan-na i maka'anna' si Kasuratan: "Day mabuka i kasing-kasing-ko tungod si kadisididu-ko pagpanginano si ruma'-mo, Diyos."^k

¹⁸Pero i mga punu'-na si mga Hebro pamadugok si Jesus ngan agpamatilaw dina, "Ay pangngilalahana si langitnon kasiguruhan i sahimu-mo si kami' pagpamatu'od nga aglihug-na kaw si Diyos pagbuhat sito dimu'an?"

¹⁹Anaruman si Jesus, "Bungkagu-bi to templo ngan ako mismo i manindog^l sito gihapon sallod hamok si tallo allaw."

²⁰Pero agminus-na dina iya si mga punu'-na si mga Hebro, "Kwarintay sa'is ta'on i katitindog sito templo, katapos aminugad kaw nga tindug-moy to sallod hamok si tallo allaw?" ²¹Pero i templo nga nagtukuy-na si Jesus, mismo i puhu'-na. ²²Kahuman si kabanhaw-na, aka'intom i mga inadalan-na si nagpahalling-nay to, ngan siray uras agtamba i mga pagtu'u-na si Kasuratan pati' si mga pinahallingan-na si Jesus.

²³Ngan kari'i-na na si Jesus si Jerusalem si Pyista si Paglabay, kalabbatan i magpakakulaw si mga nagparahimu-na pangngilalahan si langitnon kasiguruhan, sanglit agpanutu'oy to si iya.^m ²⁴Kundi' ga'i dayon pabawa si Jesus pagtapod sito mga a'a kay sayod iya si kina'iya-na si dimu'an mga a'a. ²⁵Ma'in na ministir nga nagsumatan pa iya hi'unong si a'a kay andang na iya sayod si bisan ay parti si a'a.

---

j 2:13 I *Pyista si Paglabay*, nagsilibranan si mga Hebro pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an siyaka dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto. ^k 2:17 Salmo 69:9 ^l 2:19 Si Grikuhanon: *mamabangon*. Da'inan sinan i allingun-na pagtukoy si kabanhaw-na pariho si marugno' ruma' nga pabangon gihapon. ^m 2:23 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: *agpanutu'oy to nga ungod i nagpa'aron si iya*.

Agturu'an-na si Jesus si Nicodemos

3 ¹Aniya' ari addangan nag'arunan Nicodemos nga myimbrosi Kungsihu-na si mga Hebro. Sakop to iya si grupu-na si mga Parisiyo. ²Adda sinan sangom, anungbalay iya si Jesus ngan agpakulaw iya si pag'aku'-na nga magin ma'istru-nay to si Hebruhanon allingon, "Rabbi," katu'anan kami' nga nagpabawa-na kaw si Diyos paragturo' tungod kay gana' makahimo si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nagparapamuhat-mo kon ga'i aghuwangan-na si Diyos."

³Aminugad may si Jesus, "Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, ga'i pwidi akatu'anan i a'a si paghadi'-na si Diyos hasta nga ga'i iya a'allom si kaduwa bisis."

⁴Aminugad may si Nicodemos, "Pero pinapa'i i a'a a'allom si kaduwa bisis? Sigurado nga ga'i na iya akasalod si battung-na si nanay-na para naghinganak utro!"

⁵Anaruman si Jesus, "Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, ga'i pwidi i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si Diyos hasta nga ga'i iya a'allom pina'agi si buwahi' pati' pina'agi si Espirito. ⁶I puho' ahimo pina'agi si mga mahanak ngan tikang si kada'an kina'ya paguwa' i kalibutanon buhat, pero a'allom i espiritu-na si a'a pina'agi si Espirito ngan tikang si iya paguwa' i espirituhanon pangiwa-kiwa. ⁷Kunta' ga'i kaw ag'usa si pagpinugad-ko, 'Kinahanglan kam a'allom si kaduwa bisis.' ⁸Ga'i sapugungan-ta i bariyo kon singnga pa'arop. Sabati'an-ta i tandu-na, pero ga'i kita akatu'anan kon singngay to tikang o kon singnga sito i arup-na. Da'ito sito i kamutangan-na si kada addangan nga a'allom pina'agi si Espirito."

⁹Amatilaw si Nicodemos, "Pinapa'i nan ahinabo?"

¹⁰Anaruman may si Jesus, "Adda kaw paragturo' si mga a'a-na si Israel pero ay kay ga'i kaw anabot sinan? ¹¹Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, agpahalling kami' si mga sakatu'anan kami' ngan agtistigos kami' parti si mga sakulawan kami', pero ka'am nga mga puno', ga'i pa kam gihapon anutu'o si mga allingon kami'. ¹²Agsumatan-ta kaw si mga mahinabo' ato si kalibutan pero ga'i kaw anutu'o; ay pa may i panutu'u-mo kon sumatan-ta kaw si mga mahinabo' ari si langit? ¹³Gana' pa makapada'iray si langit pwira si addangan nga tikang si langit nga gana' la'in kon ma'in i Pinili' A'a. ¹⁴Pariho si pangalsa-na si Moises si burunsi sawa nagpapaku'-na si dyata'-na si pusti ari si disyirto, aralsahon may liwat i Pinili' A'a ¹⁵basi' i dimu'an magpanutu'o, aka'angkon si kinabuhi' nga gana' katapusan-na huwang si iya.

ⁿ 3:2 Parti si *Rabbi*, kulawin si 1:38.   ^o 3:3 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: *a'allom tikang si dyata'*. Hasta liwat si birsikulo 4 pati' 7. Agsurat liwat si Pedro mahi'unong sinan ari si 1Ped 1:23.

¹⁶“Tungod si subra gugma'-na si Diyos si mga a'a, agpabawa-na i gana' makapariho Dadi'-na basi' bisan say nga agtapod si iya ga'i amatay nga bulag si Diyos kundi' aka'angkon dina si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. ¹⁷Kay i tuyu'-na si Diyos pagpabawa si Dadi'-na pada'ito si kalibutan ma'in pagpatok si mga a'a kundi' basi' pina'agi si iya atalwas nga iya. ¹⁸Bisan say i magtapod si iya ga'i nagpatukan, pero bisan say nga ga'i agtapod, andang na iya nagpatukan tungod si ga'i pagtapud-na si arun-na si gana' makapariho Dadi'-na si Diyos. ¹⁹Yayto i nagbasaran-na si Diyos paghusgar: I danta' pada'ito si kalibutan, pero aruyag dina i mga a'a si kalu'uman kuntra si kadanta'an tungod kay i mga sagara'an-na i karat'an dina. ²⁰Bisan say nga agbuhat si karat'an anguntra si danta' ngan ga'i iya aruyag pada'iray si kadanta'an tungod si katalaw-na nga kinatu'an an i mga nagbuhat-na. ²¹Kundi' bisan say nga ag'alagad si kamatu'uran, ga'i agruha-duha pada'iray si kadanta'an basi' kinakulawan nga i dimu'an buhat-na ahimo huwang si Diyos.”

Agpahalling si Juan Mahi'unong si Jesus

²²Kahuman sinan, pamadalugdog kas Jesus pati' i mga inadalan-na pada'iray si kapatagan parti si Judea, kon singnga aniya' uras-na mga iya pagsikirilalahay pahalap, ngan ari siray lugar aniya' magpakabunyagan. ²³Si pariho uras, sigi may bunyag si Juan ari si bulwang nag'arunan Enon, nga matapit si baryo Salim, tungod kay malabbat buwahi' ari. ²⁴Ahinabo' nan myintras si kaprisu-na si Juan. ²⁵Sigi pasusuway i ditangnga' si mga inadalan-na si Juan kuntra si addangan Hebro mahi'unong si pagtuman si kinahanglanon nga anlimpyo i a'a si pangulawan-na si Diyos. ²⁶Pamada'iray mga iya si Juan ngan agpaminugad, “Rabbi,^p sa'intuman-mo ba' i a'a nga pahuwang si ka'aw ngan ari si dambila'-na si Suba' Jordan, i addangan nga nagparasumat-mo? Sigi liwat iya bunyag ngan i kalabbatan awiray dina padugok si iya.”

²⁷Anaruman si Juan, “I a'a akakarawat hamok kon ay i nagpumwan-na si iya si Diyos. ²⁸Ka'am mismo i makatistigos nga agpinugad ako, ‘Ma'in ako i Tinu'inan Mannanalwas lugod nagpabawa ako pagdahulo si iya.’ ²⁹Pariho si kamutangan-na si kinasal, i kinasal danda para hamok si kakasal-na. I abay-na si lalla, ga'i a'uyam pag'antahak sito bisan sumiran to anakka. Lugod, bali iya kalipayan kon sapamati'an-na na i busis-na si kinasal. Akapariho sinan i kalipayan-ko ngan atuman to gayod ina'anto. ³⁰Sigi hahaya i ka'impurtantihan-na ngan ako may, sigi didiki'.

³¹“I addangan man dyata' labaw si dimu'an, pero i addangan nga tikang si kalibutan, natural hamok iya a'a nga akasumat hamok kon ay i mga sakatu'an-an-na ato si kalibutan. I addangan man langit labaw

P 3:26 Parti si *Rabbi*, kulawin si 1:38.

gayod si dimu'an ngan ³²agpamatu'od iya si mga sakulawan-na ari pati' si mga sapamati'an-na. Pero bihira i manutu'o si mga allingun-na. ³³Para si addangan ray nga anutu'o, agpamatu'od iya nga ungod atuman i mga nagpakatu'an-na si iya si Diyos. ³⁴Kay i addangan nga nagpabawa-na si Diyos, agpahalling hamok si mga allingun-na si Diyos ngan gana' nga ga'i pwidi sahimu-na si Espirito nagpa'ayup-na si Diyos si iya. ³⁵Aghigugma'-na si Tata' i Dadi' ngan agpatu'in-na i dimu'an si iya. ³⁶Bisan say i manutu'o si Dadi' aka'angkon si kinabuhi' hasta si kahastahan, pero bisan say nga andiri' si Dadi' ga'i aka'angkon sinan, kay i kastigu-na si Diyos agpadayon anan si iya."

Makibagaw si Jesus si Addangan Samaritana

4 ¹Akatu'anang i mga Parisiyo nga mas malabbat sapabungyud-na pati' sabunyagan-na nga inadalan si Jesus kuntra si Juan, ²bisan kon si kamatu'uran ma'in mismo si Jesus i magbunyang kundi' i mga inadalan-na dina. ³Si pakakatu'an-na si Ginu'o nga nagparamasiran na iya si mga Parisiyo, pa'amban iya si Judea ngan pabwila gihapon pan Galilea.

⁴Kinahanglan iya ag'agi ari si Samaria sanglit ⁵si pagparabaktas-na, anakka iya si Sicar nga adda bungto ari. Matapit to si pitak nagpumwan-na si Jacob si dadi'-na nag'arunan Jose. ⁶Ari siray lugar aniya' bali lalom buhon nga nagpa'ukad-na pa si Jacob. Tika'amudto na siray uras ngan tungod si kabudlayan-na si Jesus, aningkulo' iya matapit si buhon.

⁷Kata'ud-ta'uran, aniya' Samaritana manarok ari. Mangno agpinugad-nay to si Jesus, "Pa'inumon daw ako." ⁸Siray uras, agpamalli na dina karakanon si bungto i mga inadalan-na.

⁹Aminugad may i danda si iya, "Ay kay si ako kaw agpalako buwahi'? Adda kaw Hebro ngan ako may adda dina Samaritana." Agda'inan iya sinan kay ga'i gayod agka'uyon i mga Hebro pati' i mga Samaritano.⁹

¹⁰Anaruman may si Jesus, "Kon katu'anang kaw hamok kunta' si nagparu'du'-na si Diyos rigalo ngan kon say magpalakoy to si ka'aw buwahi', sigurado ka'aw kunta' dina i mamalako si iya ngan i allom buwahi' i pinumwan-na si ka'aw."

¹¹Lingun-na may si danda, "Sinyor, gana' ngani' nagbawa-mo pannanarok ngan bali to lalom buhon. Singnga may kaw angala' si nagpinugad-mo allom buwahi'? ¹²Mas gamhanan ba' kaw si ginikanan kami' Jacob nga magbuwan si kami' sito buhon? Ag'inom iya sito buhon ngan da'inan may i mga dadi'-na. Tikang liwat sito buhon i buwahi' nagpasurop si mga hayup-na."

¹³Anaruman si Jesus, "Bisan say i manginom sito buwahi', nag'uhaw gihapon. ¹⁴Pero bisan say i maka'inom si purumwanun-ko buwahi' ga'i na

⁹ 4:9 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: *kay i mga Hebro asulya' gayod paggamit si mga inanna'-na si mga Samaritano.*

iya nag'uhaw hasta si kahastahan. Lugod, i nagpumwan-ko si iya buwahi', ahimo burabod anan si kalugaringun-na nga agbulbulwang pagbuwan kinabuhi' nga gana' katapusan-na.”

¹⁵ Agpinugad-na iya si danda, “Sinyor, buwanin ako sinan buwahi' basi' ga'i na ako nag'uhaw ngan ga'i na ako agparaburubwilta pada'ito pagsarok.”

¹⁶ Agpinugad-na si Jesus i danda, “Hala, balika dahulo ari, ala'on i allamo, ngan bwiltaha.”

¹⁷ Anaruman may to, “Gana' may alla-ko.”

Lingun-na may si Jesus, “Ungod nan, kay ¹⁸ si kamatu'uran, limangan na i sapakasalan-mo pero i katig'ub-mo ina'anto ma'in kakasal-mo. Sanglit ungod gayod i allingun-mo.”

¹⁹ Aminugad i danda, “Sinyor, sa'abat-ko nga paragsumat-na kaw si Diyos. ²⁰ I mga ginikanan kami' agparapangampo' ato sito bukid, pero ka'am mga Hebro sigi paminugad nga kinahanglan kami' ag'ampo' ari si Jerusalem kay iya i tama' lugar.”

²¹ Amahalling si Jesus, “Mana, anutu'uha si ako nga titakka i uras nga ga'i ampu'an-bi i Tata' ato sito bukid o ma'in ngani' ari si Jerusalem. ²² Ka'am mga Samaritano agparapangampo' si ga'i sakilala-bi pahalap, pero kami' angilala gayod kon say i nagpara'ampu'an kami' kay i katalwasan agtikang si mga Hebro. ²³ Pero bisan pa, titakka na i uras ngan kon sayod kaw si kamatu'uran, ina'anto na i uras nga i ungod mangngangampo' si Tata' kinahanglan agpangampo' sigon si kamatu'uran ngan pina'agi si pag'ayup-na si Espirito.^r Mga iya i klasi si mangngangampo' nga nag'anda'-na si Tata'. ²⁴ Adda Espirito i Diyos, ngan i mangngangampu'-na kinahanglan agpangampo' sigon si kamatu'uran ngan pina'agi si Espirito.”

²⁵ Aminugad i danda, “Akatu'anan ako nga tipada'ito i Tinu'inan Mannanalwas ngan si panakka-na, iya i mangisplikar si kita kam si dimu'an.”

²⁶ Mangno amahalling si Jesus, “Ako naynan nagpinugad-moy nan. Ako nga magbagaw to si ka'aw.”

I Pagbwilta-na si mga Inadalan

²⁷ Mismo sinan uras, anakka i mga inadalan-na ngan mahaya i pagpangusa-na si pakakulaw-na mga iya nga makibagaw iya si adda danda. Pero gana' ni addangan si mga iya mamuso' pagpatilaw, “Ay i nagkinahanglan-mo?” o ma'in ngani', “Ay kay makibagaw kaw si iya?”

²⁸ Mangno pa'amban i danda nga bilin i pansasaruk-na. Agbwilta iya pan bungto ngan agpaminugad-na i mga a'a, ²⁹ “Amaya'a kam si ako basi'

---

^r 4:23 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: *sigon si espirituhanon pati' kamatu'uran pangiwa-kiwa*. Hasta liwat si birsikulo 24.

sakulawan-bi i a'a nga akatu'anan si dimu'an kina'agi-agi-ko. Siguro iya nayto i Tinu'inan Mannanalwas.”³⁰ Sanglit pamagawas si bungto i mga a'a ngan agpamalangngan pada'iray si Jesus.

³¹ Siray mismo uras, nagpara'aguy-agoy to si mga inadalan-na, “Rabbi,^s amangana dahulo.”

³² Pero agpinugad-na dina mga iya, “Aniya' karakanun-ko nga ga'i sakatu'anan-bi.”

³³ Agsipurupatilaway dayon i mga inadalan-na, “Say daw i magtuli si iya ato pagkakan?”

³⁴ Aminugad si Jesus, “I pagtuman si katuyuan-na si magpapada'ito si ako hasta nga atapos i nagpumwan-na trabaho, iya i makapariho si kinakan nga akapabagtok si ako. ³⁵Ma'in ba' aniya' parahallingon, ‘Ampat bulan na hamok, tig'ani na’? Sumatan-ta kam, angulawa kam ngan pantawu-bi i kamamalli'an! Mga matahak na ngan angay nag'ani.^t ³⁶Bisan ina'anto, sakarawat-na na si mag'ani i bayad si kabudlayan-na ngan ina'anto dayon satipun-na i mga inani-na basi' agpaka'angkon to si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. Tungod sinan, i magsaburak pati' i mag'ani, akakarawat mga iya duwangan si kalipayan. ³⁷Sanglit kamatu'uran gayod i parahallingon, ‘Agpasaburak-na si addangan ngan ag'ani-na may si la'in.’ ³⁸Patanumu-bi si isip-bi nga agpanlihug-ko kam pag'ani si ga'i nagbudlayan-bi. Tawa'-na si ditangnga' i mabuwat trabaho ngan ka'am dina i makaprubitso si kahalapan-na si mga binudlayan-na.”

Malabbat si mga Samaritano i Manutu'o

³⁹Malabbat si mga Samaritano mag'istar sinan bungto i manutu'o si Jesus tungod si mga pinahallingan-na si danda, “Sakatu'anan-na i dimu'an kina'agi-agi-ko.” ⁴⁰Sanglit ngan panakka-na si mga Samaritano ari si iya, naghawiran iya pagdiskanso dahulo si mga lugar-na, ngan duwa allaw i pahuway-na ari si Jesus. ⁴¹Bali labbat i makatamba pa si magpanutu'o si iya, tungod si mga pinahallingan-na.

⁴² Agpinugad-na si mga a'a i danda, “I pagtutu'o kami' ma'in na tungod si mga nagsumat-mo, pero tungod kay sabati'an kami' na mismo si mga kalugaringon kami' ngan sasayuran kami' nga yayto gayod a'a i Paragsalbar-na si kalibutan.”

I Pagpahalap-na si Jesus si Dadi'-na si Tinapuran

⁴³Kahuman si duwa allaw pataliwan si Jesus pan Galilea. ⁴⁴Dati na iya agpinugad nga i paragsumat-na si Diyos ga'i nagdayaw si kalugaringun-na lugar. ⁴⁵Panakka-na ari si Galilea, nagpanginano hamok iya si mga taga

^s 4:31 Parti si *Rabbi*, kulawin si 1:38. ^t 4:35 I nagtukoy *angay nag'ani*, iya i mga Samaritano nga pamagawas si bungto pagbagat si Jesus ma'in i paray.

sunsari'i tungod kay agpakakulaw to si dimu'an nagbuhat-na si Jesus si kari'i-na nga iya si Jerusalem ngan Pyista si Paglabay.

⁴⁶Amisita gihapon si Jesus ari si baryo Cana kon singnga aghimu-na siray bino i buwahi'. Aniya' addangan tinapuran-na si hadi' ari si syudad Capernaum nga maburong i dadi'-na. ⁴⁷Pakakatu'an-na sito nga anakka si Jesus ari si Galilea tikang si Judea, makibagat iya pagpakimalu'oy nga pada'iray-na ngan pahalap-na si Jesus i dadi'-na nga mammatayon na.

⁴⁸Agpinugad-na iya si Jesus, "Hasta nga ga'i kam nga a'ay nan akakulaw mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan pati' mga urusahon, ga'i kam agpanutu'o."

⁴⁹Aminugad i tinapuran-na si hadi', "Sinyor, amaya'a si ako padalugdog myintras amatay i dadi'-ko."

⁵⁰Anaruman may si Jesus, "Balika na ari kay mahalap na i dadi'-mo." Agtapod i lalla si allingun-na si Jesus, sanglit pa'amban. ⁵¹Ngan ari pa iya si lalan, agtupu'-na iya si mga rilihugun-na ngan nagsumatan iya nga mahalap na i dadi'-na. ⁵²Agpatilaw iya kon ay urasa i panhalap-na si dadi'. Nagsarumanan may iya, "Da'llaw ngan mga ala una si kakuhaon."

⁵³Mangno akahuna'-huna' i tatay nga da'inan gayod sinan ka'urason ngan pagpinugad-na si iya si Jesus, "Mahalap na i dadi'-mo." Sanglit anutu'o na gayod iya hasta pa i bug'os pamilya-na.

⁵⁴Iyay nan i kaduwa bisis nga aghimo si Jesus pangngilalahan si langitnon kasiguruhan ari si Galilea nga human pa hamok man Judea.

Agpahalap-na si Jesus i Sari'i si Pammandihan

5 ¹Kahaman sinan, pasagka si Jesus pan Jerusalem pag'atindir si adda pyista-na si mga Hebro. ²Adda si pansasalluran si kuta' si Jerusalem i nag'arunan Pwirtahan-na si Karniro ngan matapit ari aniya' pammandihan nga day libtong. Betesda^u sito i pag'aron si Hebruhanon. Nagpalibutan to si lima panninirungan nga waswas hamok. ³Malabbat pirmi ato mga a'a magparapanlibbak nga aniya' mga pangundi'an-na pariho si mga buta, mga lulid, pati' mga irapa. ^{4v} ⁵Addangan ari si mga iya nga trayntay utso anyos na i pag'antus-na si pangundi'an-na. ⁶Pakakulaw-na si Jesus si iya nga aglibbak ari pati' pakakatu'an-na nga da'inan i kamutangan-na sito a'a si maliyat na panahon, agtilaw-nay to, "Aruyag ba' kaw anhalap?"

⁷Aminugad may i aniya' pangundi'an-na, "Sinyor, gana' may si ako mamulig pagpatugsob kon hintak angalimbukad i buwahi'. Kon ag'itutugsob ako, aniya' pirmi makadahulu'an si ako."

^u 5:2 Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: *Betsata*.

^v 5:4 Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: *ngan agpangantahak si pag'alimbukad-na si buwahi'*. ⁴ *Danay paduwa'i i anghel-na si Paragdalom pagpa'alimbukad si buwahi'*. *I pirmiro makatugsob kahuman si pag'alimbukad-na, anhalap si bisan ay binati'-na.*

⁸Mangno agpinugad-na iya si Jesus, “Anungguha! Addu'on naglibbakan-moy nan ngan palangngana.” ⁹Hintak dayon anhalap i lalla; addu'-na i naglibbakan-na ngan palangngan. Ahinabo' nan si Allaw Pandidiskanso, ¹⁰sanglit ngan aniya' makatupo' si iya si mga punu'-na si mga Hebro diritso iya nagsimol, “Allaw Pandidiskanso ina'anto; nagdiri' si bala'od nga agbawa kaw si panlibbakan-moy nan.”

¹¹Pero anaruman dina iya, “I a'a magpahalap si ako, iya i magmando' si ako, 'Addu'on naglibbakan-moy nan ngan palangngana.’”

¹²Sanglit agpaminugad may mga iya, “Say aha'a i magmando' sinan si ka'aw?”

¹³I a'a nga manhalap ga'i akasumat kon say ray aha'a, kay pakawara' na dina si Jesus si magpantambong ari.

¹⁴Kata'ud-ta'uran, sa'anda'an-na nayto dina si Jesus ari si templo ngan agpinugad-na, “Tara', di' mahalap na kaw gayod. Dakaw na palagtok pa si sala' basi' akalikay kaw si mas grabi pa kamutangan.” ¹⁵Pa'amban i lalla ngan agsumatan-na i mga punu'-na si mga Hebro nga si Jesus bali' i magpahalap si iya.

I Kinabuhi' Kina'anda'an anan si Dadi'

¹⁶Tungod kay agparabuhat sinan si Jesus bisan si Allaw Pandidiskanso, nagpakurihan iya si mga punu'-na si mga Hebro. ¹⁷Agsumat si Jesus si mga iya, “Ga'i agpata'an i Tatay-ko si trabahu-na tikang pa siray hasta ina'anto, sanglit sigi may liwat hamok ako trabaho.” ¹⁸Tungod sinan, maniguro gayod i mga punu'-na si mga Hebro pag'imamatay si iya ma'in hamok tungod kay agtalapas iya si Allaw Pandidiskanso kundi' tungod kay agpantay-na si Diyos i kalugaringun-na si pagpinugad nga kalugaringun-na Tatay i Diyos.

¹⁹Sanglit aminugad si Jesus si mga iya, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, gana' sahimu-na si Dadi' pina'agi si kalugaringun-na. Akahimo hamok iya kon ay i sakulawan-na nagbuhat-na si Tata', tungod kay bisan ay nagbuhat-na si Tata', buhat-na may liwat si Dadi'. ²⁰Agda'anan sinan i Dadi' kay aghigugma'-na iya si Tata' ngan pakulaw-na iya si dimu'an buhat-na. Papakulawun-na liwat iya si Tata' si mga hinabo' nga anmas pa sito ngan sigurado bali i pagpangusa-bi. ²¹Agbanhaw-na si Tata' i mga minatay ngan agbuwanan-na kinabuhi', ngan si pariho pa'agi, buwanan-na may liwat si Dadi' i bisan say nga nagpili'-na. ²²Pwira pa sinan, i Tata' ga'i aghusgar si bisan say, lugod agpatubyan-na si Dadi' i bug'os paghusgar, ²³basi' agtahod i dimu'an si Dadi' pariho si pagtahud-na mga iya si Tata'. Bisin say nga ga'i agtahod si Dadi', ga'i may liwat agtahod si Tata' nga magpabawa si iya.

²⁴“Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say makapamati' si allingun-ko ngan anutu'o si magpabawa si ako, aka'angkon si kinabuhi' hasta si

kahastahan ngan ga'i nagpatukan. Akalampas na iya si kamatayon ngan aka'angkon na iya si ungod kinabuhi'. ²⁵Sumatan-ta kam si kamatu'uran, titakka i uras nga bisan si ina'anto atuman, nga i mga day minatay appakabati' si busis-na si Dadi'-na si Diyos, ngan i mga magpanginano sito agka'arallom. ²⁶Basi' akapariho i Dadi' si Tata' nga nag'inala'an si kinabuhi', agbuwanan-nay to si katungod basi' i kinabuhi' pwidi nag'inala' mismo anan si Dadi'. ²⁷Agbuwanan-na liwat to gahom paghusgar tungod kay iya i Pinili' A'a.

²⁸“Dakam ag'usa sito: Titakka i uras nga i dimu'an si mga minatay na akapamati' si busis-na ²⁹ngan pamahulwa', i mga mahalap binuhatan-na pamabangon nga aka'angkon si ungod kinabuhi' ngan i mga mara'at binuhatan-na pamabangon nga agpakapatukan. ³⁰Kon kinalugaringun-ko hamok, gana' sahimu-ko. Akahusgar hamok ako kon ay i sapamati'an-ko ngan pantay i paghusgar-ko tungod kay ga'i ako agsunod si karuyag-ko kundi' kon ay dina i karuyag-na si magpapada'ito si ako.

³¹“Kon ako mismo magtistigos parti si kalugaringun-ko, ga'i nan nagkwinta. ³²Kundi' aniya' addangan magtistigos nga pabor si ako ngan katu'an-an ako nga kamatu'uran i mga allingun-na.

³³“Aniya' nagpanlihug-bi pada'iray si Juan, ngan agtistigos to liwat kon ay i kamatu'uran mahi'unong si ako. ³⁴Ma'in nga agkinahanglan-ko i pagtistigus-na si a'a, kundi' agsumat-koy to basi' kam kunta' akasana'agan ngan asalbar. ³⁵Si Juan i makapariho si suga' nga nagsulsulan pagbuwan danta'. Si primero, awili kam nga akasana'agan si mga allingun-na ngan akabuwan to si ka'am kalipayan. ³⁶Pero i mga buhat-ko akapamatu'od kon say gayod ako, anmas pa kuntra si pinahallingan-na si Juan. I trabaho nagpumwan-na si ako si Tata' nga makigtapus-na, nga iya i dimu'an mga kiniwa-kiwa-ko, iya i makapamatu'od nga agpabawa-na gayod ako si Tata'. ³⁷Ngan mismo i Tata' nga magpabawa si ako agtistigos mahi'unong si ako. Ga'i sabati'an-bi i busis-na ngan ga'i sakulawan-bi i kahimu-na, ³⁸ngan tungod kay ga'i agtutu'u-bi i nagpabawa-na, sayod ako nga gana' binuwa'-na si allingun-na si Diyos anan si pangiwa-kiwa-bi. ³⁹Maniguro kam pag'adal si Kasuratan tungod kay i pagkagasi-bi nga pina'agi sinan sa'angkun-bi na i kinabuhi' hasta si kahastahan. Si kamatu'uran mismo may nan Kasuratan i magpamatu'od mahi'unong si ako, ⁴⁰pero agdiri'-bi lugod dina i pagdugok si ako nga iya hamok i pa'agi para kam kunta' aka'angkon si ungod kinabuhi'.

⁴¹“Ga'i ako aglalanat si pagdayaw-na si mga a'a. ⁴²Lugod sayod ako kon ay i mga pagka'a'a-bi ngan akatu'an-an ako nga i gugma'-na si Diyos ga'i anan si mga kasing-kasing-bi. ⁴³Pada'ito ako pina'agi si gahum-na si Tata' pero ga'i ako agkarawat-bi, lugod i nagkarawat-bi dina kon aniya' pada'ito nga iya mismo magtu'in si kalugaringun-na. ⁴⁴Kon i nag'anduy-bi i pagsidarawayay-bi dina ngan ga'i lugod kam maniguro nga sadayaw-na kam si adda hamok Diyos, pinapa'i kam anutu'o si ako?

⁴⁵“Pero dakam ag'isip nga ako i mama'akusar si ka'am atubang si Tata! Lugod, si Moises nga nagla'uman-bi para si katalwasan-bi, iya dina i mama'akusar si ka'am. ⁴⁶Kon agtutu'u-bi kunta' si Moises, sigurado anutu'o may kam si ako, kay agsurat iya mahi'unong si ako. ⁴⁷Pero tungod kay ga'i may kam anutu'o si nagsurat-na, pinapa'i may panutu'u-bi si mga nagpahalling-ko?”

Agpakakan si Jesus mga Singko Mil A'a

Mateo 14:13-21; Markos 6:32-44; Lukas 9:10-17

6 ¹Si adda bisis pakatba si Jesus si dambila'-na si Danaw Galilea nga nag'arunan liwat Danaw Tiberias. ²Kalabbatan i magpamaktas paglanat si iya kay agpakakulaw to si pagpahalap-na si mga maburong nga agbuwan si mga iya pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. ³Padu'ung-na kas Jesus pati' si mga inadalan-na, pasagka mga iya pan tagudtod ngan agtiringkulu'ay ari. ⁴Matapit na siray i pyista-na si mga Hebro nag'arunan Paglabay.

⁵Pamantaw-na si Jesus, sakulawan-na i kalabbatan tidugok si iya, mangno amatilaw iya si Felipe, “Singnga kita sito amalli pan pammakakan-ta si mga a'ay ro?” ⁶Yaynan patilaw, pagpurbar hamok i katuyu'an-na kay aniya' na dati si isip-na kon ay i buruhatun-na.

⁷Anaruman may si Felipe, “Bisan tu'ig hamok aka'ikib i balang a'a, anggasto kita kam mga dos syintos dinari” diplata pagballi pan.”

⁸Aniya' pa liwat mamahalling si mga inadalan-na nga iya si Andres, i sirari-na si Simon Pedro, ⁹“Aniya' ato adda dadi'-dadi'on pa lalla nga agbalon lima bug'os pan^x pati' duwa agon. Pero ambot daw kon aniya' ba' sito pulus-na para si kalabbat-nay nan mga iya.”

¹⁰Aminugad si Jesus si mga inadalan-na, “Pamatingkulu'u-bi mga iya dimu'an.” Mahaway ari i kagabunan sanglit agpakatingkulo' i mga a'a ngan i kalabbat-na bisan si mga lalla hamok anakka mga singko mil. ¹¹Mangno, addu'-na si Jesus i pan, agpasalamat si Diyos ngan makigpumwan-na si magpaningkulo'. Iya gihapon i nagbuhat-na si duwa agon, ngan akabuwanan i dimu'an tubtob si mga karuyag-na.

¹²Ngan bagtok na i mga a'a, agpinugad-na si Jesus i mga inadalan-na, “Tipunu-bi i mga la'a kay basi' ga'i akarag.” ¹³Dusi sagad pa dina i makapannu'an si la'a si lima bug'os pan. ¹⁴Pakakulaw-na si mga a'a sinan pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga nagbuhat-na si Jesus, aminugad mga iya, “Sigurado iya nayto gayod i nagparapanimulat-ta kam paragsumat nga tipada'ito si kalibutan.” ¹⁵Pakasabut-na si Jesus nga tidugok i mga a'a pagpirit si iya pagpabaya' basi' akatu'inan nga magin

^w 6:7 I balur-na si *dinari* akapariho si adda allaw swildo. ^x 6:9 Si Grikuhanon: *pan si dawa*, ngan iyay nan i pinakabarato klasi si pan. Kulawin si Pgpk 6:6.

mga hadi'-na, patalikot dina si Jesus ngan pasagka pa nga iya hamok sulu-sulo.

Aglalangngan si Jesus si Buwahi'

Mateo 14:22-33; Markos 6:47-51

¹⁶Ngan paglulu'om na, padalugdog pan danaw i mga inadalan-na si Jesus, ¹⁷ngan agpamanakay si paraw pagtalabok si danaw pan syudad Capernaum. Ngan malu'om na, ga'i pa hamok gihapon anakka si Jesus si nagtupu'an-na kunta'. ¹⁸Mangno angusog i bariyo ngan bali kamamahaya si alon. ¹⁹Ngan mga lima o annom kilumitro na i mga linahi'an-na, sakulawan-na mga iya si Jesus nga aglalangngan si buwahi' padugok si paraw ngan bali i mga kulba-na. ²⁰Pero aminugad to dina si mga iya, "Akoy to, dakam atalaw." ²¹Mga malipayon dayon mga iya pagpasakay si iya ngan hintak anakka dayon i paraw si tarakkahan-na.

²²⁻²³Ka'asumuhan, aniya' mga paraw magpanakka tikang si syudad Tiberias nga agdu'ong matapit ari si lugar nagpamanganan-na si mga a'a si pan katapus-na si Ginu'o pagpasalamat si Diyos. Mangno, agpaka'intom to mga a'a nga adda may hamok i paraw ari pati' ma'in huwang si Jesus pagsakay si mga inadalan-na ngan agpamataliwan nga mga iya hamok. ²⁴Sanglit si pakakatu'an-na mga iya nga ga'i na ari si Jesus pariho si mga inadalan-na, aniya' si mga iya mamanakay si mga paraw basi' agpakapada'iray si Capernaum pag'anda' si Jesus.

Si Jesus i Karakanon nga Makabuwan Kinabuhi'

²⁵Si pakabagat-na mga iya si Jesus ari si dambila'-na si danaw aminugad mga iya, "Rabbi,^y sumiran pa kaw ato?"

²⁶Anaruman si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, agpara'anda'-bi ako tungod kay agkabaragtok kam si nagkakan-bi pan, ma'in tungod kay akasayod na kam si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan naghimu-ko. ²⁷Dakam agparapabudlay pag'anda' si karakanon nga apan'os, lugod anda'u-bi i karakanon nga gana' pagrara'atun-na hasta si kahastahan.^z Pumwan-nay nan si ka'am si Pinili' A'a. Human na i Diyos Tata' pagpublikar si pag'alagad-na si iya."

²⁸Sanglit agpatilaw mga iya, "Ay may i angay buruhaton kami' pagtuman si nagkinahanglan-na trabaho si Diyos?"

²⁹Anaruman si Jesus, "Yayto i nagkinahanglan-na si Diyos trabaho: Agtapura kam si nagpabawa-na."

³⁰Sanglit amatilaw gihapon mga iya, "Ay may pangngilalahana si langitnon kasiguruhan nga sahimu-mo basi' akakulaw kami' ngan

^y 6:25 Parti si *Rabbi*, kulawin si 1:38. ^z 6:27 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: *karakanon nga akabuwan si kinabuhi' nga gana' katapusan-na*.

agtapod si ka'aw? Ay may i hinimu-mo? ³¹Agpamangan i mga ginikanan kami' si karakanon nag'arunan manna ari si disyirto nga tikang si langit, sigon si maka'anna' si Kasuratan: 'Agbuwanan-na mga iya karakanon man langit basi' agpakakakan.'^a"

³²Aminugad si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ma'in si Moises i magbuwan si ka'am si karakanon man langit, kundi' i Tatay-ko dina i magbuwan si ka'am si ungod karakanon nga tikang si langit. ³³I karakanon nga tikang si Diyos iya i addangan nga man langit ngan agbuwan to kinabuhi' si mga a'a-na si kalibutan."

³⁴Lingun-na may mga iya, "Sinyor, mismo ina'anto, buwanin kami' dayon da'inan sinan karakanon."

³⁵Sanglit agsumat si Jesus, "Ako i karakanon nga agbuwan kinabuhi'. Bisan say i padugok si ako gana' kalilingantuhun-na ngan bisan say i manutu'o si ako gana' ka'uhawun-na. ³⁶Pero pariho si nagsumat-ko si ka'am, ga'i pa kam hamok gihapon anutu'o bisan kon sakulawan-bi na ako. ³⁷I dimu'an nga nagpatubyan-na si Tata' si ako, padugok si ako ngan bisan say nga padugok si ako, ga'i agtabrug-ko. ³⁸Kay pada'ito ako tikang si langit ma'in pagtuman si katuyuan-ko kundi' pagtuman si katuyuan-na si magpabawa si ako. ³⁹I katuyuan-na si magpabawa si ako nga gana' sarungay-ko si dimu'an nagpatubyan-na si ako hasta nga banhaw-ko mga iya si damuri allaw. ⁴⁰Da'ito sito i binuhat-ko kay i katuyuan-na si Tatay-ko nga bisan say i padugok pirmi si Dadi' ngan agtapod si iya, aka'angkon si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. Allum-ko mga iya si damuri allaw."

⁴¹Tungod sinan, aniya' si mga Hebro magtikang pagpanngurub-ngurob si pagpinugad-na, "Ako i karakanon nga tikang si langit." ⁴²Agpaminugad mga iya, "Ma'in ba' to si Jesus, nga dadi'-na si Jose? Akatu'anan kita kam kon say i mga mahanak-na. Ay kay ina'anto akapinugad iya, 'Tikang ako si langit?'"

⁴³Anaruman si Jesus, "Dakam agparapanngurub-ngurob anan. ⁴⁴Gana' makadugok si ako kon ma'in inagda-na si Tata' nga magpapada'ito si ako, ngan ako i mamanhaw si iya si damuri allaw. ⁴⁵Aka'anna' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat: 'Turu'an-na si Diyos i dimu'an a'a.'^b Bisan say i mamakali si Tata' ngan aka'adal si iya, iya i mandugok si ako. ⁴⁶Gana' na la'in makakulaw si Tata' kon ma'in hamok i addangan nga tikang si iya. Iya hamok gayod i makakulaw si Tata'. ⁴⁷Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say manutu'o, aka'angkon si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. ⁴⁸Ako i karakanon nga agbuwan kinabuhi'. ⁴⁹Siray, akapamangan i mga ginikanan-bi karakanon nag'arunan manna ari si disyirto, pero agkamaratay may hamok gihapon mga iya. ⁵⁰Ina'anto, atiya' i karakanon nga man langit, nga kon sakakan-na si addangan ga'i na iya amatay.

^a 6:31 Exo 16:4; Salmo 78:24   ^b 6:45 Isa 54:13

⁵¹Ako i allom karakanon nga tikang si langit. Bisan say i mamangan sito karakanon, a'allom hasta si kahastahan. Yayto karakanon iya i isi-ko nga agpumwan-ko para aka'angkon kinabuhi' i mga a'a si kalibutan.”

⁵²Mangno aniya' si mga Hebro magparapamasusuhay hi'unong sito ngan agsiparatilaway, “Pinapa'i-na may sito a'a pagpumwan si isi-na pagpakakan si kita kam?”

⁵³Anaruman may si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, hasta nga ga'i kam amangan si isi-na si Pinili' A'a ngan anginom si laha'-na, ga'i anan si ka'am i ungod kinabuhi'. ⁵⁴Bisan say makakakan si isi-ko ngan maka'inom si laha'-ko, iya i maka'angkon si kinabuhi' nga gana' katapusan-na, ngan banhaw-ko iya si damuri allaw. ⁵⁵Ungod karakanon i isi-ko, ngan ungod irinumon i laha'-ko. ⁵⁶Bisan say i makakakan si isi-ko ngan maka'inom si laha'-ko, maki'adda si ako ngan ako may maki'adda si iya. ⁵⁷Aglihug-na ako si allom pirmi Tata', ngan allom ako tungod si iya. Si pariho pa'agi, i maka'ala' pagkakan ato si ako a'allom may liwat tungod si ako. ⁵⁸Iyay to i karakanon nga tikang si langit. I makakakan sito a'allom hasta si kahastahan. Ma'in to pariho si manna nga nagkakan-na si kapapu'an-bi, nga aniya' may hamok gihapon mga kamatayun-na.”

⁵⁹Agpahalling-nay nan si Jesus ngan pagturu'-na si sinaguga ari si Capernaum.

Malabbat Inadalan i Pa'amban si Jesus

⁶⁰Si pakapamati'-na sinan si mga inadalan-na, aniya' magpaminugad si mga iya, “Bali kuri pag'ako' si nagturu'-na. Say may manutu'o sinan?”

⁶¹Bisan kon gana' magsumat, sakatu'anana-na si Jesus nga agpanngurub-ngurob i mga inadalan-na mahi'unong si mga allingun-na, sanglit agpaminugad-nay to, “Ma'in pa ba' kam andam pag'ako' sito?^c ⁶²Iya pa ba' kon sakulawan-bi i pagbalik-na si Pinili' A'a pan langit! ⁶³I Espirito i magbuwan kinabuhi', ngan gana' kapulsanan-na si pagpapaniguru-na si a'a nga agtapod si kalugaringun-na. I nagsumat-ko si ka'am mga allingon, akapadugok si ka'am si Espirito ngan akabuwan si ungod kinabuhi'. ⁶⁴Pero aniya' pa si ka'am nga ga'i agpanutu'o.” Akapinugad iya sinan kay tikang pa si tinikangan, akatu'anana na si Jesus kon say i ga'i magpanutu'o si iya ngan kon say i titraydor si iya. ⁶⁵Agpadayon si Jesus pagpahalling, “Iyay nan i rason kon ay kay akapinugad ako si ka'am nga gana' makadugok si ako hasta nga ga'i iya agsagda-na si Tata.”

^c 6:61 Aniya' duwa karuyag sidngun-na si Jesus si patilaw-na: I primero, iya i nagpinugad-na hi'unong si pagkakan si isi-na pati' pag'inom si laha'-na, ngan i kaduwa, iya i katapit-na pagpaki'adda si iya si a'a magtutu'o si iya pariho katapit si pagpaki'adda-na si Jesus si Diyos Tata'.

⁶⁶Tungod sinan, bali labbat si mga inadalan-na i pamabulag ngan ga'i na agpamungyod si iya. ⁶⁷Sanglit agtilaw-na si Jesus i Dusi, "Tara' ka'am, pabulag ba' liwat kam si ako?"

⁶⁸Anaruman si iya si Simon Pedro, "Paragdalom, singnga pa may kami' pa'arop? Awinan si ka'aw i mga allingon nga agbuwan si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. ⁶⁹Anutu'o kami' ngan sayod nga ka'aw i Sagrado A'a nagpabawa-na si Diyos."

⁷⁰Mangno anaruman si Jesus, "Si ka'am Dusi, ma'in ba' nga ako mismo i magpili' si ka'am? Pero addangan si ka'am i nagdaluman-na si Satanas!" ⁷¹I nagtukuy-na sinan iya si Judas nga dadi'-na si Simon Iscariote. Bisan kon addangan iya si Dusi, iya i magtraydor si Jesus si katapus-tapusan.

I Pag'atindir-na si Jesus si Pyista si Pag'ani

7 ¹Kahuman sinan, agparalibut-libot si Jesus ari si Galilea. Agtuyo' iya pag'amban si Judea tungod kay nag'imamatay iya si mga punu'-na ari si mga Hebro. ²Mangno ngan matapit na i Pyista-na si mga Payag-payag^d nga nagsilibraran-na si mga Hebro, ³nagpinugad si Jesus si mga bugtu'-na lalla, "Kinahanglan kaw pa'amban ato ngan pada'iraya ari si Judea basi' agpakakulaw i mga inadalan-mo si mga makagagahom binuhatan-mo. ⁴Kay gana' ato a'a nga tinago' i pagtrabahu-na kon aruyag iya nga magin bantugan. Tara', kay agparahimo may kaw lugod sinan mga buhat, hala, pahayagon i kalugaringun-mo si dimu'an a'a." ⁵Agda'inan sinan pagpahalling i mga bugtu'-na tungod kay ga'i to liwat agpanutu'o si iya.

⁶Sanglit anaruman si Jesus si mga iya, "Ga'i pa anakka i tama' uras para si ako. Ma'in ako pariho si ka'am nga pwidi bisan ay urasa. ⁷Ga'i kam naghumutan si mga a'a ato si kalibutan, pero ako naghumutan tungod si pagparapinugad-ko nga sala' i mga nagparapamuhat-na. ⁸Hala, mamyistaha na kam ari pero ako ga'i pa tungod kay ga'i pa anakka i tama' uras para si ako." ⁹Pakapinugad-na sinan, pabilin iya ari si Galilea.

¹⁰Pero kahuman-na si mga bugtu'-na pagtaliwan pagpamyista, pataliwan may liwat si Jesus pero aglikay iya si ka'aha'an. ¹¹Ari si Pyistahan nagpara'anda' iya si mga punu'-na si mga Hebro ngan agparapamatilaw, "Singnga ba' nan a'a?"

¹²Si magpantambong, matabbol magparapangguru-guro hi'unong si iya. Aniya' magpaminugad, "Mahalap iya a'a."

I ditangnga' may agpanaruman, "Ma'in may. Agparadaya' dina iya si mga a'a." ¹³Pero gana' bisan say si mga iya mamahalling nga kinabati'an si kalabbatan tungod si mga katalaw-na si mga punu'-na si mga Hebro.

^{d 7:2} I Pyista-na si mga Payag-payag, iya i pagpa'intom si mga Hebro si pagpa'abunda-na si mga iya si Diyos si panahon nga agparapamayag-payag mga iya ari si disyirto. Nagsilibraran to ari si Jerusalem sallod si walo' allaw kahuman si pag'ani.

Agturo' si Jesus ari si Pyistahan

¹⁴Hinunga'-tungga' na dina si Pyista ngan pagpakulaw-na si Jesus si kalabbatan ari si hawan-na si templo. Agtikang iya ari pagturo' ¹⁵ngan agpangusa i mga punu'-na si mga Hebro. Sigi mga iya pamatilaw, “Singngay to a'a ag'inala' si kata'u-na nga ma'in may malanga i inadalan-na?”

¹⁶Anaruman si Jesus, “I nagturu'-ko, ma'in tikang si kalugaringun-ko. Tikang to si magpabawa si ako. ¹⁷Bisan say aha'a nga agpili' pagbuhat si katuyuan-na si Diyos, sigurado sakatu'an-an-na kon tikang ba' si Diyos i nagturu'-ko o kon agpahalling hamok ako si kalugaringun-ko. ¹⁸I a'a nga agpahalling para si kalugaringun-na, agbuhat-nay nan hamok pagpalabaw si kalugaringun-na. Pero i a'a nga makigdayaw-na dina i magpabawa si iya, panno' iya si kamatu'uran. Gana' kina'anda'an kabubullu'an anan si iya. ¹⁹Ma'in ba' nga agpumwan-na si ka'am si Moises i bala'od? Pero gana' si ka'am magsunod sinan. Ma'in ba' nga ag'imamatay-bi dina ako?”

²⁰Anaruman dina i magpantarambak ari, “Kapay^e kaw pag'isip sinan! Say may i mag'imamatay si ka'aw?”

²¹Pero anaruman dina si Jesus si mga puno', “Si paghimu-ko makagagahom binuhatan, agpangusa kam dimu'an. ²²Kulawi-bi daw. Ka'am agparaturi' si mga dadi' bisan kon Allaw Pandidiskanso sigon si nagmandu'-na si ka'am si Moises. Si kamatu'uran ma'in nan gayod tikang si Moises kundi' tikang pa dina si mga ginikanan-na si nasyun-ta kam. ²³Kon agturi' kam si dadi' si Allaw Pandidiskanso basi' ga'i nagsupak i bala'ud-na si Moises, ay kay asina kam si ako si pagpahalap-ko si bug'os puhu'-na si a'a si Allaw Pandidiskanso? ²⁴Dakam aghusgar kon tama' ba' o ma'in i bisan ay sigon si sakulawan-bi si gawas, lugod husgari-bi dina sigon si malalom katuyuan-na sito.”

Agpatilaw i mga A'a Kon si Jesus Na Ba' i Tinu'inan Mannanalwas

²⁵Sinan ka'urason, aniya' si mga a'a si Jerusalem nga agtikang pagkilala si iya ngan agpaminugad, “Tingali iya nayto i a'a nga nag'imamatay-na si mga puno'. ²⁶Atiya' iya agparapahalling si katabbulan-na si mga a'a pero ga'i lugod mga iya agpakasibo'. Agtutu'o na ba' mga iya nga iya nayto i Tinu'inan Mannanalwas? ²⁷Pero kita kam, sayod lugod kon taga singngay to a'a. Si panakka-na si Tinu'inan Mannanalwas, gana' makatu'an-an kon singnga iya tikang.”

²⁸Si padayon pagturu'-na si Jesus ari si hawan-na si templo, angusog i busis-na, “Oho' gad, sakilala-bi ako ngan sakatu'an-an-bi kon taga singnga

^e 7:20 Si Grikuhanon: *Tikang nan isip si magbawa-bawa si ka'aw mara'at espirito.*

ako pero ma'in tungod si kalugaringun-ko pagdalom sanglit atiya' ako ina'anto. Panno' si kamatu'uran ngan tarapuran i magpabawa si ako pero ga'i iya sakilala-bi. ²⁹Sayod ako si iya kay tikang ako si iya ngan iya i magpabawa si ako.”

³⁰Tungod sinan, nag'idadakop iya si ditangnga' mga a'a, pero gana' ni addangan mangaddo' si iya, tungod kay ma'in pa iya i uras-na. ³¹Pero malabbat gihapon si magpantarambak i manutu'o si iya. Agpaminugad to, “Kon anakka i Tinu'inan Mannanalwas, akahimo ba' iya mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga anmas pa kuntra si nagbuhat-na sito a'a?”

³²Aniya' si mga Parisiyo magpaka'aning'ing si mga ginuru-guru-na si mga a'a parti si Jesus. Mangno agpamabawa mga iya pati' i mga puno' paraghalad mga bantay si templo pagdakop si Jesus.

³³Aminugad si Jesus, “Makali' na hamok i pagpakihuwang-ko si ka'am, mangno pada'iray na ako si magpabawa si ako. ³⁴Anakka i uras nga anda'-bi ako pero ga'i ako sa'anda'an-bi ngan ga'i kam akapada'iray kon singnga ako.”

³⁵Agsipurupinugaray i mga punu'-na si mga Hebro, “Singnga daw sito a'a i parada'irayan-na nga ga'i iya sa'anda'an-ta kam? Tipada'iray ba' iya si nag'istaran-na si mga Hebro nga agsaralakot si sakup-na si mga Griko basi' akaturo' iya sito mga a'a? ³⁶Ay i karuyag sidngun-na si pagpinugad-na, 'Anakka i uras nga anda'-bi ako pero ga'i ako sa'anda'an-bi,' pati' 'Ga'i kam akapada'iray kon singnga ako?’”

³⁷Si pangultimo allow nga iya i pinaka'impurtanti si Pyista, anunggo si Jesus ngan amahalling makusog, “Bisan say nag'uhaw, dakam agruha-duha padugok si ako ngan anginom. ³⁸Bisan say nga anutu'o si ako, agdadaras anan si iya i burabod si allom buwahi' pariho si maka'anna' si Kasuratan.” ³⁹I nagtukuy-na si Jesus sinan mga allingon, iya i Espirito nga kararawatun-na si magpanutu'o si iya. Sito mga ka'urason, ga'i pa nagpa'ayop i Espirito tungod kay ga'i pa may si Jesus nag'alsa ngan nagpa'unrahan.

⁴⁰Si pakapamati'-na sinan si mga a'a, aniya' magpaminugad, “Sigurado nga iya nayto i nagparapanimulat paragsumat.”

⁴¹Aniya' liwat magpaminugad, “Iya i Tinu'inan Mannanalwas.”

Aniya' may magpamatilaw, “Pinapa'i may nga i Tinu'inan Mannanalwas tikang dina si Galilea? ⁴²Ma'in ba' aka'anna' si Kasuratan nga i Tinu'inan Mannanalwas tikang si Betlehem, i bungto nag'istaran-na si David ngan addangan iya si mga ka'ampu-ampuhan-na?” ⁴³Sanglit tungod si Jesus atunga' si duwa grupo i mga a'a. ⁴⁴Aniya' mga mag'idadakop si iya, pero gana' ni addangan mangaddo' si iya.

Ga'i Agpanutu'o si Jesus i mga Punu'-na si mga Hebro

⁴⁵Si katapus-tapusan, i nagpanlihog mga bantay-na si templo agbwilta na hamok pada'iray si mga puno' paraghalad pati' mga Parisiyo. Agpamatilaw to si mga iya, “Ay kay ga'i iya agdakup-bi?”

46 Anaruman may i mga bantay, “Gana' maka'irog agpahalling sito a'a.”

47 “Hasta ba' liwat ka'am saluku-na?” lingun-na si mga Parisiyo.

48 “Aniya' ba' si mga puno' o si mga Parisiyo nga magtutu'o si iya?

49 Gana'! Pero yaynan mga a'a nga gana' sa'urup-urupan-na si bala'od, sigurado nga iya agpakagaba'an.”

50 Addangan si mga Parisiyo ari si Nicodemos nga human na siray makibagat si Jesus. Amatilaw to, 51 “Tugot ba' si bala'ud-ta kam i pagpatok si adda a'a myintras ga'i pa iya nagbistahan?”

52 Agpanaruman may mga iya, “Dakaw agpinugad nga adda kaw taga Galilea. Ag'adala si Kasuratan basi' sakatu'anan-mo nga gana' paragsumat nga tikang si Galilea.”

53 Mangno agpamalik nga iya pada'iray si mga kalugaringun-na ruma'.

I Danda nga Maki'ubay si Ma'in Kakasal-na

8 1 Mangno pada'iray si Jesus si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan. 2 Kamananalungan pabwila iya si hawan-na si templo. Nagtiripunan iya si dimu'an mga a'a, sanglit aningkulo' iya pagturo' si mga iya. 3 Aniya' mga paragturo' bala'od pati' mga Parisiyo magpamawa danda nga sadakup-na mga iya maki'ubay si ma'in kakasal-na.

Agpatunggu-nay to mga iya tangnga' si mga a'a ngan 4 agpinugad-na mga iya si Jesus, “Ma'istro, sadakop kami' to danda nga maki'ubay si ma'in kakasal-na. 5 Ari si Bala'od agmando' si Moises pagtalutog si da'ito klasi danda. Tara', para si ka'aw ay may siguro i tama'?” 6 Agpinugad mga iya sinan pagpurbar si Jesus basi' kon anala' pagsaruman, sapa'akusar-nay to mga iya.

Pero paduko' dina si Jesus ngan agtikang pagpasurat si tutturu'-na si pitak. 7 Ngan ga'i namay gayod mga iya pahuway si kapapatilaw, anunggo si Jesus ngan aminugad, “Kon say si ka'am i gana' sala'-na, iya i primiro manalutog sito danda.” 8 Mangno anduko' gihapon iya ngan agsurat ari si pitak.

9 Si pakapamati'-na mga iya sinan, agsa'uru'addangan mga iya pag'amban tikang si kamabu'utan hasta nga si Jesus na hamok i mabilin pati' i danda nga agparatutunggo pa ari. 10 Anunggo si Jesus ngan aminugad, “Ni', singnga na mga iya? Gana' ba' mabilin pagpatok kamatayon si ka'aw?”

11 Anduko' i danda ngan aminugad, “Sinyor, gana' namay.”

Aminugad may si Jesus, “Hasta ako ga'i may liwat amatok si ka'aw. Hala, pada'iraya na ngan ambanin na i pagparapakasala!”^f

^f **8:11** I isturya hi'unong si danda mag'ubay si ma'in kakasal-na (7:53–8:11), ma'in huwang ato sito lugar si mga kada'an kupya si Kasuratan, pero nag'ako' to nga ungod ngan angay nagpahuwang.

Si Jesus i Danta'-na si Kalibutan

¹²Si manunod pagpahalling-na si Jesus atubang si mga a'a agpinugad iya, "Ako i danta'-na si kalibutan. Bisan say magsunod si ako, sigurado nga ga'i aglalangngan si kalu'uman lugod aka'angkon dina si danta' nga magbuwan si ungod kinabuhi."

¹³Pero agsupla-na dina iya si mga Parisiyo, "Ka'aw gihapon mismo i magtistigos si kalugaringun-mo, sanglit ma'in makatutu'o i nagpahalling-mo."

¹⁴Anaruman may si Jesus, "Bisan kon ako mismo i magtistigos para si kalugaringun-ko, kamatu'uran gihapon i nagpahalling-ko tungod kay sayod ako kon ay i tinikangan-ko ngan kon ay i tarakkahan-ko. Pero ga'i kam agpakatu'anang kon ay i tinikangan-ko o kon ay i tarakkahan-ko. ¹⁵Aghusgar kam si ako sigon si sakulawan-bi si pagka'a-a-ko ina'anto; pero ako, ga'i aghusgar si bisan say. ¹⁶Pero kon anhusgar may dina ako, sigurado nga tama' gayod i disisyun-ko kay ma'in hamok ako sulo i maghimo sinan kundi' aghuwang kami' si Tata' nga magpabawa si ako. ¹⁷Aka'anna' si Bala'ud-bi nga kon aniya' duwangan magtistigos sigurado nga kamatu'uran i mga pinahallingan-na. ¹⁸Addangan ako si magtistigos para si kalugaringun-ko, ngan i addangan pa, iya i magpabawa si ako nga gana' la'in kon ma'in i Tata'."

¹⁹Mangno agpamatilaw nga iya, "Singnga may i tatay-mo?"

Anaruman may si Jesus, "Ga'i ako sakilala-bi ngan da'inang may i Tatay-ko kay kon sakilala-bi ako, sakilala-bi may liwat kunta' i Tatay-ko."

²⁰Agpahalling sinan si Jesus ngan pagparaturu'-na ari si hawan-na si templo matapit si pangnganganna'an si mga nagpahalad. Pero gana' ni addangan mandakop si iya tungod kay ga'i pa anakka i uras-na.

²¹Aminugad gihapon si Jesus si mga iya, "Pa'amban ako ngan sigurado anda'-bi. Agkaramatay kam huwang si mga kasal'anang-bi ngan ga'i kam agpakatuttot si parada'irayan-ko."

²²Tungod sinan, agsipurupatilaway i mga punu'-na si mga Hebro, "Ay daw i karuyag sidngun-na si pagpinugad-na nga ga'i kita kam agpakatuttot si parada'irayan-na? Tingali ag'unay iya."

²³Pero agpadayon si Jesus pagpahalling, "Tikang kam si hawod pero ako tikang si dyata'. Sakop kam si kalibutan pero ako ma'in.

²⁴Agpinugad-ta kam nga agkamaratay kam huwang si mga kasal'anang-bi ngan kon ga'i kam agpanutu'o nga akoy ray mismo^g nagpakilala-koy ray si ka'am, sigurado nga agkamaratay kam huwang si mga kasal'anang-bi."

---

^g 8:24 Si pakapamati'-na si mga Hebro si paminugad-na si Jesus, 'Akoy ray,' akasabot dayon nga iya nga agpaparihu-na si Jesus i kalugaringun-na si Diyos, tungod kay sa'intuman-na nga iya i pag'arun-na si Diyos si kalugaringun-na ari si Exo 3:14. Aniya' siyang titulo nag'aku'-na si Jesus pagpaklaro si pagkadiyus-na: *karakanon nga agbuwan kinabuhi', i danta'-na si kalibutan, i pwirtahan si kuta'-na si mga karniro, i mahalap mangngangataman, i pagkabanhaw, i kinabuhi', i pangngagihan, i kamatu'uran, i ungod pu'un-na si ubas*. Kulawin si 6:35; 8:12; 10:7; 10:11; 11:25; 14:6; 15:1.

²⁵Agpaminugad may mga iya, “Kay say ba' kaw gayod?”

Anaruman may si Jesus, “Kon ay i pagpakilala-ko si ka'am tikang pa si panikangan. ²⁶Malabbat i surudya'un-ko si ka'am pati' parapatukun-ko ngan tungod kay panno' si kamatu'uran ngan tarapuran i magpabawa si ako, kinahanglan sumat-ko gayod ato si kalibutan kon ay i sapamati'an-ko tikang si iya.”

²⁷Ga'i mga iya agpanabot nga agsumatan-na mga iya hi'unong si Tatay-na. ²⁸Sanglit aminugad si Jesus, “Kon alsa-bi na i Pinili' A'a, iya na kam dina akatu'anang nga akoy ray nagpakilala-koy ray si ka'am. Sakatu'anang-bi liwat nga ga'i ako agbuhat si kalugaringun-ko hamok kundi' agpahalling hamok ako kon ay i nagturu'-na si Tata'. ²⁹I magpabawa si ako pirmi aghuwang si ako ngan ga'i ako agpata'anang-na tungod kay pirmi agbuhat-ko i makapalipay si iya.” ³⁰Malabbat i magpanutu'o si iya si pakapakali-na mga iya sinan.

I mga Dadi'-na si Abraham

³¹Agpinugad-na si Jesus i mga Hebro nga aniya' pagtutu'u-na si iya, “Kon ga'i kam palabba si nagturu'-ko, ungod kam gayod nga mga inadalan-ko. ³²Sasayuran-bi i kamatu'uran, ngan i kamatu'uran na i magpalibri si ka'am.”

³³Agpanaruman may mga iya, “Kami' i mga ka'uru'ampuhan-na si Abraham ngan ga'i pa kami' nag'uripon si bisan say. Ay kay agpinugad kaw nga linibri kami'?”

³⁴Anaruman si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say magparapakasala', uripon iya si sala'. ³⁵I uripon ma'in gayod kwintado si pamilya, pero i dadi' kwintado hasta si kahastahan. ³⁶Sanglit kon palibri-na kam si Dadi' ungod gayod i pagkalibri-bi. ³⁷Sayod ako nga mga ka'uru'ampuhan-na kam si Abraham pero ag'imamatay-bi dina ako tungod kay ga'i agbuwanan-bi lugar i allingun-ko. ³⁸Agsumatan-ta kam si nagpakulaw-na si ako si Tata', ngan ka'am may agbuhat si sapamati'an-bi tikang si tatay-bi.”

³⁹Agpanaruman mga iya, “Tatay kami' si Abraham.”

Aminugad may si Jesus, “Kon ungod kam nga mga dadi'-na si Abraham buhat-bi may kunta' i nagbuhat-na. ⁴⁰Kundi' ag'imamatay-bi gayod ako dina, ako nga magsumat si ka'am si kamatu'uran nga sapamati'an-ko tikang si Diyos. Ga'i nan agbuhat-na si Abraham. ⁴¹Ag'irog kam dina si buhat-na si kalugaringun-bi tatay.”

“Ma'in kami' mga dadi' si gawas,” lingun-na may mga iya. “Gana' la'in Tata' kami' kon ma'in hamok i Diyos mismo.”

I mga Dadi'-na si Satanas

⁴²Aminugad si Jesus si mga iya, “Kon ungod nga i Diyos i Tatay-bi, kunta' higugma'-bi ako tungod kay tikang ako si Diyos ngan ina'anto

atiya' ato. Ga'i ako pada'ito nga kalugaringun-ko hamok; kundi' iya i magpapada'ito si ako. ⁴³Ay kay ga'i sasabutan-bi i allingun-ko? Tungod kay ga'i kam amakali si nagpahalling-ko. ⁴⁴I tatay-bi nga tagtawa' si ka'am, iya si Satanas, ngan agkararuyag kam pagtuman si karuyag-na si tatay-bi. Adda iya kriminal tikang pa gayod si panikangan ngan bullu'on iya kay ga'i anan si iya i kamatu'uran. Si pagbullu'-na, agpakulaw hamok iya si ungod kina'iya-na kay ungod gayod nga bullu'on iya pati' tata'-na si dimu'an kabubullu'an. ⁴⁵Pero ako lugod nga agsumat si kamatu'uran, ga'i agtutu'u-bi! ⁴⁶Aniya' ba' si ka'am makapamatu'od nga aniya' baratunun-ko si sala'? Kon agsumat ako si kamatu'uran, ay kay ga'i ako agtutu'u-bi? ⁴⁷Bisan say nga tawa'-na si Diyos akapakali si nagpahalling-na si Diyos. I rason kon ay kay ga'i kam agpakapakali, kay si kamatu'uran ma'in kam tawa'-na si Diyos."

Si Jesus pati' si Abraham

⁴⁸Nagpinugad si Jesus si mga punu'-na si mga Hebro, "Ma'in ba' kami' tama' si pagpinugad nga adda kaw Samaritano pati' nga nagbawa-bawa kaw si mara'at espirito?"

⁴⁹Anaruman may si Jesus, "Ga'i ako nagbawa-bawa si mara'at espirito kundi' agrispitar hamok ako si Tatay-ko pero ka'am ga'i agrispitar si ako. ⁵⁰Ga'i ako aghingyap nga aka'unrahan i kalugaringun-ko, lugod aniya' addangan maghingyap sinan para si ako, ngan iya i huwis. ⁵¹Sumatan-ta kam si kamatu'uran, kon i a'a agsunod si allingun-ko, gana' kamamatayun-na."

⁵²Tungod sinan agpaminugad i mga punu'-na si mga Hebro, "Ina'anto sasayuran kami' na nga ungod kaw gayod nagbawa-bawa si mara'at espirito! Amatay si Abraham ngan da'inan may i mga paragsumat. Apa'i may kay akapinugad pa kaw hamok gihapon nga kon i a'a agsunod si allingun-mo, ga'i iya kakinda si kamatayon? ⁵³Mas gamhanan pa ba' kaw kuntra si papo' kami' Abraham? Amatay iya ngan da'inan may liwat i mga paragsumat. Ngan ka'aw, say may kaw si pagkagasi-mo?"

⁵⁴Anaruman si Jesus, "Kon ako mismo magpa'unra si kalugaringun-ko gana' sinan kwinta-na. Kundi' i magpa'unra si ako gana' la'in kon ma'in i Tatay-ko nga nag'aku'-bi nga Diyus-bi. ⁵⁵Ga'i kam angilala si iya pero angilala ako. Kon aglirong ako, akapariho ako si ka'am nga mga bullu'on, pero ungod nga sakilala-ko iya ngan agsunod ako si allingun-na. ⁵⁶Alipay i papu'-bi Abraham si pag'ikukulaw si pagtakka-ko ngan si panakka-ko bali gayod i kalipay-na."

⁵⁷Agpinugad i mga punu'-na si mga Hebro, "Ga'i pa ngani' kaw agsingkwinta anyos tapos agpinugad kaw nga sakulawan-mo si Abraham!"

⁵⁸Anaruman may si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, myintras a'allom si Abraham, dati na ako!" ⁵⁹Tungod sinan agpangaddo' mga iya

bato pagtalutog si iya, pero patago' dahulo si Jesus mangno pakawara' iya ari si hawan-na si templo.

Agpakulaw-na si Jesus i Buta

9 ¹Si pagparalalangngan-na si Jesus, aniya' sakulawan-na lalla nga buta tikang pa si ka'allum-na. ²Amatilaw i mga inadalan-na, “Rabbi,^h say may nan tawa' sala' kay a'allom iya dati buta? Sala'-na ba' nan o si mga mahanak-na?”

³Aminugad may si Jesus, “Gana' bisan addangan si mga iya i makasala'. Ahinabo' nan basi' kinakulawan i buhat-na si Diyos si kinabuhi'-na.

⁴Ngan myintras allow pa, kinahanglan nga buhat-ta kam i trabahu-na si magpapada'ito si ako kay ma'in na pira i kasangumon nga gana' na makatrabaho. ⁵Myintras nga atiya' pa ako, ako i danta'-na si kalibutan.”

⁶Pakapinugad-na sinan, anupra iya si pitak ngan pina'agi si rukda'-na, agbasi'-na i lapok ngan agpatakpul-na si mata-na si lalla. ⁷Agsumatan-nay to, “Pada'iraya na ngan anguram'usa ari si libtong nag'arunan Siloe.” I kahulugan-na sinan aron: Naglihog. Sanglit pada'iray i buta, anguram'os ari ngan akakulaw na iya si pagbalik-na.

⁸Agsipurupatilaway i mga katiringpid-na pati' i mga dati magpakakulaw si iya si pagparapalimus-na pa, “Ma'in ba' iya i lalla magparapalimos pirmi?” ⁹Aniya' may magpaminugad nga iya gayod.

I ditangnga' may agpaminugad, “Ma'in nan iya, agkapariho hamok i mga itsura-na.”

Pero maniguro gayod mismo i lalla si pagpinugad, “Ako nayto mismo.”

¹⁰“Kon sugad, pinapa'i may nga akakulaw na kaw?” lingun-na may mga iya.

¹¹Anaruman may iya, “Agtakpulan-na si nagkumul-kumul-na lapok i mga mata-ko si lalla nag'arunan Jesus. Mangno agmandaran-na ako pagpada'iray si Siloe ngan pagkuram'os ari. Sanglit pada'iray ako ngan akakulaw dayon katapos si pagkuram'us-ko.”

¹²Amatilaw i mga a'a, “Singnga may to a'a ina'anto?”

Aminugad may iya, “Ambot, ga'i ako akatu'an-an.”

Nag'imbistigaran i Lalla si mga Parisiyo

¹³Nagbawa pada'iray si mga Parisiyo i lalla nga dati buta. ¹⁴Allaw Pandidiskanso siray pagpalapuyut-na si Jesus si lapok pati' pagpahalap-na si mata-na si lalla. ¹⁵Sanglit agpatilawan-na liwat si mga Parisiyo i lalla kon pinapa'i nga akakulaw iya. Anaruman i lalla, “Agtakpulan-na lapok i mga mata-ko ngan agkuram'usan-ko, mangno akakulaw dayon ako.”

^h 9:2 Parti si *Rabbi*, kulawin si 1:38.

¹⁶Aniya' magpaminugad si mga Parisiyo, “Ma'in nan lalla tikang si Diyos kay ga'i agtuman-na i bala'od mahi'unong si Allaw Pandidiskanso.”

Pero agpaminugad i ditangnga, “Pinapa'i-na si addangan makasasala' pakahimo si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan pariho sito?” Sanglit aniya' magpanutu'o ngan aniya' may liwat ga'i.

¹⁷Mangno tilaw-na gihapon mga iya i lalla, “Ka'aw i nagpahalap-na. Ay may i sapisumat-mo mahi'unong si iya?”

Anaruman i lalla, “Paragsumat-na iya si Diyos.”

¹⁸Ga'i pa hamok gihapon agpanutu'o i mga punu'-na si mga Hebro nga dati iya buta nga ina'anto akakulaw na. Sanglit agpa'ala'-na mga iya i mga mahanak-na ¹⁹ngan agtilaw-na, “Iya ba' to gayod i dadi'-bi nga nagpinugad-bi dati buta si paka'allum-na? Apa'i may kay akakulaw na iya ina'anto?”

²⁰Agpanaruman i mga mahanak-na, “Oho', ungod nga iya i dadi' kami' ngan ungod liwat nga dati iya buta si paka'allum-na. ²¹Pero ga'i kami' akatu'anan kon apa'i kay akakulaw na iya o kon say i magpahalap si mga mata-na. Tilawu-bi na hamok iya kay tama' namay iya si idad pagpahalling para si kalugaringun-na.” ²²Akapinugad sinan i mga mahanak-na si lalla kay atalaw mga iya si mga puno' to nga magpa'ala' si mga iya, tungod kay agdisisyon na i mga punu'-na si mga Hebro nga pina'itsapwira si sinaguga i bisan say mag'ako' nga si Jesus, iya i Tinu'inan Mannanalwas. ²³Sanglit agpinugad i mga mahanak-na si lalla, “Idaran na iya, iya na hamok tinilawu-bi.”

²⁴Si kaduwa bisis agpaban'u-na mga iya i dati buta. Agpinugad-na mga iya, “Pa'unrahin i Diyos nga iya maghimo sito.ⁱ Katu'anan kami' nga makasasala' nan a'a nag'arunan nan Jesus.”

²⁵Anaruman iya, “Ga'i ako akatu'anan kon makasasala' ba' iya o ma'in. I adda hamok sakatu'anan-ko nga dati ako buta pero ina'anto akakulaw na!”

²⁶Mangno amatilaw mga iya, “Ay i nagbuhat-na si ka'aw? Agpapa'i-na pagpahalap i mga mata-mo?”

²⁷Anaruman iya, “Agsumatan-ta na kam pero ga'i ako agpakali-bi. Ay kay aruyag kam nga sapakalihan-bi gihapon? Aruyag ba' kam liwat magin inadalan-na sinan lalla?”

²⁸Mangno agtamay-na dina mga iya ngan agpinugad-na, “Inadalan-na bali' kaw sinan lalla! Kami' inadalan-na si Moises. ²⁹Akatu'anan kami' nga agbagawan-na na dina si Diyos si Moises, pero yaynan lalla, ga'i ngani' kami' akatu'anan si tinikangan-na.”

³⁰Mangno aminugad i lalla, “Urusahon to gayod! Ga'i kam akatu'anan si tinikangan-na pero sapahalap-na i mga mata-ko. ³¹Katu'anan kita kam

---

ⁱ 9:24 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: *Agsumpa'a atubang si maka'angayan kina'iya-na si Diyos nga ga'i kaw agbullo'.*

nga ga'i agpakali-na si Diyos i mga makasasala'. Lugod, agpakali dina iya si diyusnon a'a magbuhat si katuyu'an-na si Diyos. ³²Tikang pa siray, gana' pa sapakalihan-ta nga aniya' makapahalap si a'a nga buta tikang si ka'allum-na. ³³Kon ma'in nan lalla linihug-na si Diyos, gana' kunta' sahimu-na."

³⁴Tungod sinan allingon anaruman mga iya, "Tikang pa gayod si ka'allum-mo, ga'i na kaw pukkalan-na si sala'. Day turututu'o daw kaw gayod agwaydong si kami!" Mangno nagtabrog iya.

I Kabutahan nga Espirituhanon

³⁵Akapakali si Jesus nga nagtabrog i lalla, sanglit agbagat-nay to ngan agpinugad-na, "Anutu'o ba' kaw si Pinili' Aa?"

³⁶Amatilaw i lalla, "Say may nan iya, Sinyor? Sumatin ako basi' anutu'o ako si iya."

³⁷Aminugad si Jesus, "Sakulawan-mo na iya. Si kamatu'uran, iya i kabagaw-mo ina'anto."

³⁸Mangno aminugad i lalla, "Paragdalom, agtutu'o ako," ngan anluhod iya pag'ampo' si Jesus.

³⁹Aminugad si Jesus, "Pada'ito ako si kalibutan paghusgar, basi' agpakakulaw i mga buta ngan i mga magpakakulaw may agkaburuta."

⁴⁰Aniya' mga Parisiyo ari magpakabati' sinan ngan agpamatilaw, "Ay ray allingun-moy ray? Huwang ba' kami' si mga buta?"

⁴¹Lingun-na may si Jesus, "Kon mga buta kam, gana' kunta' baratunon si mga sala'-bi. Pero kay agpaminugad may kam nga agpakakulaw kam, sanglit aniya' baratunon-bi."

Si Jesus i Mahalap Mangngataman

10 ¹Aminugad si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, i matangkaw pati' i tulisan ga'i pa'agi si pwirtahan-na si kuta' kundi' amanahik dina si la'in pangngagihan ²pero i mangngataman si karniro sigurado nga ari pa'agi. ³Nagpasallod iya si magbantay si pwirtahan, ngan amati' i mga kalugaringun-na karniro si busis-na. Pamagawas mga iya kon agban'u-na sa'uru'addangan i mga arun-na. ⁴Pakagawas-na mga iya, agdahulo iya ngan anunod i mga karniru-na kay angilala si busis-na. ⁵Ga'i mga iya agsunod si ga'i mga sagara'an-na, lugod pamalahi dina mga iya kay ga'i sakilala-na i busis." ⁶Agpapuntuk-nay nan pananglitan si Jesus si mga Parisiyo, pero ga'i mga iya agpanabot.

⁷Sanglit aminugad gihapon si Jesus, "Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ako i pwirtahan si kuta'-na si mga karniro. ⁸I dimu'an makadahulu'an si ako, iya i mga matangkaw pati' tulisan, pero ga'i amati' ngan anunod si mga iya i mga karniro. ⁹Ako i pwirtahan. Bisan say i pasallod nga ag'agi si ako, atalwas. Libri mga iya pagsallod pati' paggawas para agpaka'anda'

pannabsaban. ¹⁰I mga matangkaw padugok hamok pagtangkaw, pagmatay pati' pagpirwisyo.^j Pero ako padugok pagbuwan si mga iya kinabuhi' ngan para agpangabunda.

¹¹“Ako i mahalap mangngataman. I mahalap mangngataman ag'unong si mga karniru-na. ¹²I nagswilduhan manliliwat, ma'in kalugaringun-na i mga karniro nag'ataman-na. Sanglit kon aniya' tidara'on ma'isog hayop, sigurado nga palahi iya ngan ambanan-na i mga karniro. Mangno si panakka-na si ma'isog to hayop, agwararak dayon i mga kakarniruhan. ¹³Palahi i manliliwat kay gana' sapayan-na para si iya kon agkapara'i i mga karniro tungod kay adda may hamok iya nagswilduhan.

¹⁴“Ako i mahalap mangngataman. Angilala ako si mga karniru-ko ngan angilala may liwat mga iya si ako. ¹⁵Akapihoy to si kami' si Tatay-ko. I Tata' angilala si ako ngan ako may liwat angilala si iya. Pwira pa sinan, ag'unong liwat ako si mga karniru-ko. ¹⁶Aniya' mga karniru-ko nga ma'in parihu-bi sunsatu'o. Papabungyurun-ko kam ngan kinahanglan pabungyud-ko may liwat mga iya. Papakali-ko mga iya si busis-ko basi' ahimo na kam hamok adda puron kakarniruhan nga aniya' adda mangngataman. ¹⁷Sanglit ako aghigugma'-na si Tata' tungod kay andam ako pagpa'unong si kinabuhi'-ko, ngan katapos angkun-koy to gihapon. ¹⁸Gana' sito maka'ala' tikang si ako, pero agpa'unong-koy to kay iya gayod i karuyag-ko. Aniya' gahum-ko pagpa'unong sito ngan aniya' gahum-ko pag'angkon gihapon. Iyay nan i nagmandu'-na si ako si Tatay-ko nga buruhatun-ko.” ¹⁹Tungod sinan mga allingon, atunga' gihapon i mga Hebro. ²⁰Malabbat si mga iya i magpaminugad, “Ay kay amati' kam si iya nga nagbawa-bawa si mara'at espirito? Kapay iya.”

²¹Pero aniya' may magpaminugad, “Ma'in da'inan sinan i pinahallingan-na si a'a nga nagbawa-bawa si mara'at espirito. Pinapa'i-na si mara'at espirito pakapamuklat si mata-na si buta?”

Nagdiri' si Jesus si mga Hebro

²²Mangno anakka i Pyista si Pagpasagrado si Templo ari si Jerusalem. Tigtugnawon na siray, ²³ngan ari si Jesus si hawan-na si templo sigi lalangngan ari si Balkun-na si Solomon.^k ²⁴Nagpalibutan iya si mga Hebro nga magkuntra si iya ngan nagpinugad, “Day ay pa i kaliyat-na si pagpa'antahak-mo si kami'. Kon ungod nga ka'aw na i Tinu'inan Mannanalwas, sumatin kami'.”

²⁵Anaruman si Jesus, “Agsumatan-ta na kam pero ga'i kam agpanutu'o. I mga makagagahom binuhatan naghimu-ko pina'agi si arun-na si Tatay-

^j 10:10 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: *pati' nagpabulag mga iya si Diyos.*

^k 10:23 I *Balkun-na si Solomon*, iya i sibay palibot si hawan-na si templo nga nakit si sallod parti si kuta' nga waswas hamok.

ko, iya i magpamatu'od kon say gayod ako, ²⁶pero ga'i kam agpanutu'o kay si kamatu'uran ma'in kam sakop si mga inataman-ko. ²⁷Agpakali si busis-ko i mga karniru-ko; angilala ako si mga iya ngan mga iya may agsunod si ako. ²⁸Agbuwanan-ko mga iya si kinabuhì nga gana' katapusan-na, ngan ga'i mga iya agkamaratay nga bulag si Diyos. Ga'i mga iya agkasiriyo tikang si gamhanan mga tamburu'-ko. ²⁹I Tatay-ko nga magpumwan si mga iya ato si ako, iya i makagagahom si dimu'an, ngan gana' sito makasiyo tikang si tamburu'-na. ³⁰Ako pati' i Tata' ag'adda hamok."

³¹Sanglit, agpangaddo' gihapon bato i mga Hebro pagtalutog si iya ³²pero agpinugad-na dina mga iya si Jesus, "Agpakulaw-ta kam si malabbat pambihira makagagahom binuhatan sigon si nagmandu'-na si ako si Tata' pagbuhat. Singnga sinan mga makagagahom binuhatan i maka'aghat si ka'am pag'italutog si ako?"

³³"Ma'in nan iya i rason kon ay kay ag'italutugan kami' kaw," lingun-na sito mga Hebro, "kundi' i pagpakara'at-mo dina si Diyos. Ay kay agpinugad kaw nga Diyos kaw nga adda may kaw hamok a'a?"

³⁴Anaruman may si Jesus, "Ma'in ba' aka'anna' si nagtapuran-bi Bala'od nga agpahalling i Diyos sito: 'Agpinugad ako nga mga diyos kam'?'¹ ³⁵Ga'i akalirungan i Kasuratan sanglit kon da'inan i pag'arun-na si Diyos si mga nagbuwanan si allingun-na, ³⁶iya pa ba' i addangan nga nagtagama-na para hamok pagpabawa ato si kalibutan? Tara', ay may kay agparahimu-himu'an-bi ako kasal'anang nga agpakara'at-ko i Diyos pina'agi si pagpinugad-ko, 'Ako i Dadi'-na si Diyos?' ³⁷Dakam ako agtutu'uhu-bi kon ga'i agbuhat-ko i buhat-na mismo si Tata'. ³⁸Pero kon iya i nagbuhat-ko, bisan kon ga'i may kam dina agtutu'o si ako, kunta' anutu'o kam si mga makagagahom binuhatan naghimu-ko basi' kam agpakatu'anang ngan agpakasayuran nga i Tata' ag'ayop si ako ngan ako may ag'adda si iya." ³⁹Tungod sinan, nag'idadakop gihapon iya pero pakawara' iya.

⁴⁰Mangno pabwila si Jesus pada'iray si dambila'-na si Suba' Jordan ari banda si nagparabunyagan-na siray si Juan. Ag'istar iya ari ⁴¹ngan kalabbatan i pamada'iray si iya ngan agpakapinugad, "Bisan kon gana' sahimu-na si Juan mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan, pero ungod i dimu'an pinahallingan-na mahi'unong sito lalla." ⁴²Ngan malabbat ari siray lugar i magpanutu'o si Jesus.

I Kamatayun-na si Lazaro

11 ¹⁻²Aniya' binurungan lalla nag'arunan Lazaro nga taga baryo Betania ngan siyaka-nay to kas Marta pati' Maria. Iyay nan gihapon i Maria nga tibub'o' pammasangngit si kitid-na si Ginu'o nga i barahibu-

¹ 10:34 Salmo 82:6

na mismo i nagpapahit-na. ³Sanglit agpatugon i magdingsirarihan danda pagpakatu'an si Jesus, “Paragdalom, maburong i hinigugma'-mo.”

⁴Pakapakali-na sinan si Jesus, aminugad iya, “Ma'in kamatayon i panubtuban-na si nag'abat-nay ro. Lugod, i katuyu'an-na si Diyos sito, iya i pagpakulaw si ka'angayan-na basi' adayaw i Dadi'-na si Diyos pina'agi sito.” ⁵Aghigugma'-na gayod si Jesus si Marta, hasta i sirari-na danda pati' si Lazaro. ⁶Pero si pakakatu'an-na nga maburong si Lazaro, agpabilin pa dina iya duwa allaw ari si lugar nag'istaran-na.

⁷Mangno, agpinugad-na i mga inadalan-na, “Agbwilta kita kam pan Judea.”

⁸Anaruman mga iya, “Pero Rabbi,^m ma'in pa maliyat nagparatatalutugan kaw si mga punu'-na si mga Hebro, tapos aruyag pa kaw gihapon nga pabwilta ari?”

⁹Anaruman si Jesus, “Ma'in ba' dusi uras i kadanta'an? I a'a nga aglalangngan kon allaw ga'i apangkol, kay akakulaw iya pina'agi si danta'-na si kalibutan. ¹⁰Apangkol hamok iya kon aglalangngan si sangom kay gana' magdanta' si iya.”

¹¹Pakapinugad-na sinan, agpadayon iya pagsumat si mga inadalan-na, “Akapaturo i kumpaniya-ta kam Lazaro, sanglit kinahanglan ako pada'iray pagpukaw si iya.”

¹²Anaruman i mga inadalan-na, “Paragdalom, mahalap ngani' kon akapaturo iya basi' tulos anhalap.” ¹³I karuyag sidngun-na si mga allingun-na si Jesus nga si Lazaro minatay na, pero i pagsabut-na si mga inadalan-na nga natural hamok pagpaturo.

¹⁴Sanglit agdiritsu-na na hamok pagsumat si mga iya, “Minatay na si Lazaro, ¹⁵ngan mas mahalap para si ka'am nga ga'i ako ari kay basi' agpanutu'o kam. Pero pada'iray-ta kam iya si mga iyay ray.”

¹⁶Katapos amahalling si Tomas, i nag'anga'an Karuwa, pada'iray si mga igkasi-na inadalan, “Hala, amaya' kita kam basi' biyo' lugod ag'urunong.”

I Pagli'aw-na si Jesus si Magdingsirarihan

¹⁷Si panakka-na ari kas Jesus, sakatu'anan-na nga ampat allaw na dina si Lazaro ari si kwiba panlalabbungan. ¹⁸Mga tallo kilumitroⁿ hamok i katalahan-na si Betania tikang si Jerusalem, ¹⁹sanglit malabbat si mga Hebro i pamada'iray si ruma'-na kas Marta pati' Maria pagli'aw si mga iya tungod si kamatay-na si siyaka-na. ²⁰Ngan pakabati'-na si Marta nga titakka si Jesus, pa'amban iya si ruma' pagtupo' sito, pero ga'i pagawas si Maria.

²¹Agpinugad-na si Marta si Jesus, “Paragdalom, kon ato kaw hamok, ga'i kunta' amatay i siyaka-ko. ²²Pero akatu'anan ako nga bisan ina'anto pumwan-na si Diyos si ka'aw bisan ay i pinalaku-mo.”

^m 11:8 Parti si *Rabbi*, kulawin si 1:38.   ⁿ 11:18 Si Grikuhanon: *kinsi istadya*.

²³Anaruman si Jesus si iya, “Abanhaw ray siyaka-moy ray.”

²⁴Anaruman may si Marta, “Akatu'anan ako nga abanhaw iya si katapusan allaw si kabanhaw-na si dimu'an.”

²⁵Lingun-na may si Jesus si iya, “Ako i pagkabanhaw pati' i kinabuhi'. Bisan say i magtapod si ako, arallumon bisan kon amatay iya. ²⁶Ngan bisan say i maka'angkon si ungod kinabuhi' pina'agi si pagtapud-na si ako, ga'i na iya amatay. Anutu'o ba' kaw sito?”

²⁷Anaruman iya, “Oho' Paragdalom, agtutu'o ako nga ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si Diyos nga tipada'ito gayod si kalibutan.”

²⁸Pakapinugad-na sinan, agbalik iya ngan agsikritu-na i sirari-na si pagpinugad, “Atiya' i Ma'istro ngan ag'anda'-na kaw.” ²⁹Pakabati'-na sinan si Maria, pabangon dayon iya ngan agdadagmit pagtupo' si iya.

³⁰Siray uras, ga'i pa gayod akasallod si Jesus si baryo, pero ari pa dina si lugar nagtupu'an-na si iya si Marta. ³¹Pakakatu'an-na si mga Hebro kahuruwangan-na si Maria nga hintak iya pabangon ngan diritso iya paduwa'i, agpamungyod to si iya kay i mga pagkagasi-na nga pada'iray iya si kwiba naglabungan pagdinamag. Iyay nan i mga kahuruwangan-na si ruma' magparali'aw si iya.

³²Ngan panakka-na si Maria si naghawayan-na kas Jesus, sakulawan-nay to dayon mangno pa'akkom iya si kitiran-na ngan aminugad, “Paragdalom, kon ato kaw hamok, ga'i kunta' amatay i siyaka-ko.”

³³Pakakulaw-na si Jesus nga agparadinamag iya hasta i mga Hebro magpamungyod si iya, abantad i kasing-kasing-na ngan tinakka iya kalu'oy. ³⁴Amatilaw si Jesus, “Singngay ray iya aghulid-bi?”

Anaruman may mga iya, “Paragdalom, amungyura si kami' basi' sakulawan-mo.”

³⁵Anuro' i luha'-na si Jesus.

³⁶Mangno, agpaminugad i mga Hebro, “Kulawi-bi, kinakulawan nga aghigugma'-na gayod iya!”

³⁷Pero i ditangnga' si mga iya agpaminugad, “Kon sahimu-na sito a'a nga sapakulaw-na gihapon i buta, pwidi liwat sapugungan-na i kamatayun-na sito a'a.”

Agbanhaw-na si Jesus si Lazaro

³⁸Abantad gihapon i kasing-kasing-na si Jesus sanglit padugok iya si naglabungan. Adday to kwiba nga aniya' nagpatarangka mahaya bato si pwirtahan-na. ³⁹Aminugad si Jesus, “Ala'u-bi batoy nan.”

Amahalling si Marta, i sirari-na si minatay, “Pero Paragdalom, ampat naynan allaw iya nagpa'anna' anan. Sigurado nga mabaho' naynan ina'anto mga ka'urason.”

⁴⁰Mangno aminugad si Jesus, “Ga'i ba' kaw agpinugad-ko nga kon anutu'o kaw, akakulaw kaw si ka'angayan-na si Diyos?”

⁴¹ Sanglit ag'ala'-na mga iya i bato. Mangno anhangad si Jesus ngan aminugad, “Tay, agpasalamat ako si ka'aw kay agpakali-mo ako.

⁴² Akatu'anan ako nga pirmi ako agpakali-mo, pero agpahalling-koy to para si mga a'ay to magpanunggo ato basi' agpanutu'o mga iya nga ka'aw i magpabawa si ako.”

⁴³ Pakatapus-na agpahalling sinan, aman'o makusog si Jesus, “Lazaro, pagawasa anan!” ⁴⁴ Mangno pagawas i mamatay nga putos si mga tinabas-tabas katsa i langngun-na pati' i mga kalalaki-na sigon si kabatasanan-na mga iya paglabong ngan i sulang-na may nagpakkos pudung-pudong. Amahalling si Jesus si mga iya, “Bak'ari-bi iya basi' akalibri.”

I Plano Pagmatay si Jesus

⁴⁵ Sanglit malabbat si mga Hebro nga pamada'iray pagbisita si Maria i magpanutu'o na si Jesus kay agpakakulaw mga iya si nagbuhat-na.

⁴⁶ Kundi' aniya' pa gihapon magpamada'iray si mga Parisiyo pagsumbong si nagbuhat-na si Jesus. ⁴⁷ Mangno i mga puno' parahalad pati' i mga Parisiyo agpaban'o si bug'os Kungsiho.

Agpaminugad mga iya, “Tara, ay i binuhat-ta kam sito? Sigi may to hamok a'a himo si mga pala'in-la'in pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. ⁴⁸ Kon pata'anan-tay to hamok iya, sigurado nga anutu'o i dimu'an si iya, mangno pada'ito i mga taga Roma pagsiyo si pudir si temple-ta kam pati' si panggubyirnuhan-ta kam.”

⁴⁹ Mangno addangan si mga iya nga nag'arunan Caifas, i gilalabawi parahalad siray ta'on, i maminugad, “Gana' gayod mga kalibutan-bi! ⁵⁰ Ga'i ba' kam agpakatu'anan nga mas mahalap para si ka'am kon aniya' addangan nga agpakamatay para si mga a'a kuntra kon abungkag^o i bug'os nasyon?”

⁵¹ Ga'i iya akapinugad sinan si kalugaringun-na hamok, kundi' tungod si pagkagilalabawi-na parahalad siray ta'on, agdaluman-na iya si Diyos pagsumat andang nga agpakamatay si Jesus para si nasyon-na si mga Hebro, ⁵² ngan ma'in hamok para sinan nasyon kundi' pati' si mga magwararak dadi'-na si Diyos basi' agkahuruwang ngan agka'aradda mga iya dimu'an. ⁵³ Mangno tikang siray allaw abug'os na i planu-na si Kungsiho pagmatay si Jesus.

⁵⁴ Sanglit aglikay na iya pagparapakulaw si katabbulan-na si mga a'a. Pa'amban iya ari ngan pada'iray si Efraim, adda bungto nga matapit si disyrto. Ag'istar iya ari huwang si mga inadalan-na.

⁵⁵ Ngan matapit na i Pyista-na si mga Hebro nag'arunan Paglabay, malabbat i pamasagka pan Jerusalem tikang si mga kaburubungtuhan.

---

^o 11:50 Si Grikuhanon: *kon agkamaratay i dimu'an a'a-na si nasyon nga bulag si Diyos*, ngan i nagtukoy sinan agpakapan'impvirno mga iya dimu'an. Kulawin si 3:16; 10:28.

Pamada'iray mga iya para si kinahanglanon nga anlimpyo si pangulawan-na si Diyos myintras anakka i Paglabay. ⁵⁶Agparapanganda'-na mga iya si Jesus, ngan si pagparapanunggu-na mga iya ari si hawan-na si templo, agsipurupatilaway mga iya, “Ay si pag'abat-bi, atiya' na ba' iya mamyista?” ⁵⁷Agmando' i mga puno' paraghalad pati' i mga Parisiyo si bisan say nga makakulaw si Jesus pagsumat dayon basi' sadakup-nay to mga iya.

Nagbu'bu'an Pasangngit si Jesus ari si Betania

Mateo 26:6-13; Markos 14:3-9; Lukas 7:37-39

12 ¹Ngan annom allaw pa myintras anakka i Pyista si Paglabay, anakka kas Jesus si baryo Betania nga nag'istaran-na si Lazaro, i nagbanhaw-na siray. ²Aniya' tima ari para si Jesus, ngan addangan si Marta si magparabulig pagsirbi, pero si Lazaro agtangka' si lamisa huwang si kas Jesus. ³Mangno, ag'ala'-na si Maria i naghimus-na tunga' litro pasangngit nga bali kamahalan. Gana' sito salakut-na nga hinimo tikang si tanaman nardo. Agpabu'bu'-nay to si kitid-na si Jesus ngan katapos, mismo i barahibu-na i nagpapahit-na. Sanglit ag'alimwag i bug'os ruma'.

⁴Pero andiri' si Judas Iscariote nga addangan si mga inadalan-na nga iya liwat i titraydor si iya. ⁵Agsimul-nay to, “Ay kay ga'i nayto hamok binaligya'an pasangngit ngan pinumwan i bayad-na si mga anggana'? Tingali aballi payto si tris syintos dinari^p diplata.” ⁶Akapinugad iya sinan ma'in tungod kay aniya' kalu'uy-na si mga anggana', pero tungod kay malanga i tamburu'-na. Iya i mag'inantan si kwarta-na mga iya, ngan pirmi iya agsalingabot sito.

⁷Pero anaruman dina si Jesus, “Pata'ani-bi hamok iya! Tama' hamok i paghimus-na sito pasangngit siray ngan angay liwat i nagbuhat-na pag'andam si puhu'-ko kay ma'in na pira ralabbungan na ako.” ⁸Pirmi aniya' mga anggana' nga sabagatan-bi, pero ma'in na pira, ga'i na ako sabagatan-bi.”

⁹Siray uras, bali labbat si mga Hebro magpakatu'anan nga ari si Jesus. Sanglit aghururuwang mga iya pamada'iray, ma'in hamok tungod si iya pero tungod kay aruyag liwat mga iya pagkulaw si Lazaro nga nagbanhaw-na siray. ¹⁰Sanglit agplanuhan-na liwat si mga puno' paraghalad pagmatay si Lazaro, ¹¹kay tungod si iya, malabbat mga Hebro magpamabalyo pada'iray si Jesus ngan agpantapod si iya.

Pasallod si Jesus si Jerusalem

Mateo 21:4-9; Markos 11:7-10; Lukas 19:35-38

¹²Ka'asumuhan, agpakabati' i kalabbatan magpantambong si Pyista nga tidara'on na si Jesus si Jerusalem. ¹³Sanglit agpanabtab mga iya si

---

P 12:5 Parti si *dinari*, kulawin si hawud-na si pahina 257. **¶ 12:7** Si Grikuhanon: *kay kinahanglan tagama-nay nan para si allaw paglabhong si ako*. Da'inan sinan i allingun-na pag'alagad si pa'agi-na si Maria pagpakulaw si paghigugma'-na pati' pagrispitar-na si iya.

mga day paklang-na si pinang. Pagawas mga iya si syudad pagtupo' si iya ngan sigi panggasod:

Hosanna!^r

Malipayon gayod i a'a nga pada'ito pina'agi si gahum-na si

Paragdalom Diyos!^s

Malipayon i Hadi'-na si Israel!

¹⁴ Si pakabagat-na si Jesus si adda asno, agkabayuhan-nay to sigon si maka'anna' si Kasuratan:

¹⁵ Dakam agkataralaw, ka'am mga taga Sion;^t kulawi-bi, awira' na i hadi'-bi,

ngan agkabayo si nati-na si adda asno.^u

¹⁶ Ga'i dahulo agpakasabot sito i mga inadalan-na. Kahuman pag'alsa si Jesus pagpa'unra si iya, iya na dina i panabut-na si mga inadalan nga si Jesus may bali' i nagtukoy si maka'anna' si Kasuratan ngan agpamuhat-nay to mga iya para si iya.

¹⁷ Sigi panumat i mga a'a nga magpakakulaw si iya ngan pagban'una si Lazaro si labbong pati' ngan pagbanhaw-na sito. ¹⁸ Ngan i mga a'a may magpakapamati' nga si Jesus i maghimo sito pangngilalahan si langitnon kasiguruhan, pamagawas liwat pagtupo' si iya. ¹⁹ Sanglit agsipurupinugaray i mga Parisiyo, "Gana' gayod sahimu-ta kam. Kulawi-bi daw, i bug'os kalibutan awiray padugok si iya!"

Agsumat si Jesus Mahi'unong si Kamatayun-na

²⁰ Aniya' mga Griko magpamungyod si magpamada'iray si Jerusalem pag'ampo' kay Pyista si Paglabay. ²¹ Padugok mga iya si Felipe nga taga Betsaida, Galilea ngan agpaminugad, "Sinyor, aruyag kami' makibagat si Jesus." ²² Pa'amban si Felipe pagsumat si Andres ngan aghuwang mga iya duwangan pagsumat si Jesus.

²³ Anaruman si Jesus si mga iya, "Iya nayto i uras nga tinuman na i maka'angayan pagdayaw si Pinili' A'a. ²⁴ Sumatan-ta kam si kamatu'uran: I liso nga nagpa'uga mangno nagpatanom, day mamatay na. Pero kon ga'i iya ag'agi sito, agpabilin to adda hamok liso. Kundi' pina'agi si kamatayun-na, anudok to ngan agbuwa' malabbat. ²⁵ I a'a magpasi'urog si kalugaringun-na kinabuhi' ina'anto, iya dina i magkarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero i a'a nga agsikway si kinabuhi'-na ato si kalibutan, iya dina i magpadayon pag'antan si ungod kinabuhi' hasta si kahastahan. ²⁶ Kinahanglan agsunod si ako i maruyag magsirbi si ako, kay bisan singnga ako, awiray may liwat i rilihugun-ko. Papa'unrahan-na si Tatay-ko bisan say i manirbi si ako.

^r **12:13** I *Hosanna*, Hebruhanon allingon nga i kahulugan-na: Talwason kami', pero si kaliyat-liyatan akatambahan i kahulugan-na: Darayawon. ^s **12:13** Salmo 118:25,26

^t **12:15** I *Sion*, iya liwat i nag'arunan: Jerusalem. ^u **12:15** Sac 9:9

²⁷“Masamok gayod i pamurubu'ut-ko ina'anto ngan ga'i ako akatu'anan kon ay i angay parahallingun-ko. Ga'i ako akapinugad, ‘Tatay-ko, librihon ako si manakka ina'anto uras,’ kay si kamatu'uran, i nagpapada'ituhan si ako si kalibutan, iya i pag'antos si kakurihan-na sito uras. ²⁸Sanglit aminugad ako, ‘Tatay-ko, pakulawon i ka'angayan-na si arun-mo!’ ”

Mangno aniya' kinabati'an busis tikang si langit nga agpinugad, “Human naynan ka'angayan agpakulaw-ko ngan urutruhun-koy nan gihapon.”

²⁹Akabati' siray busis i magpanggubok ari ngan agpaminugad dina, “Agparadalugdog!” I ditangnga' may agpaminugad, “Aniya' siguro anghel magbagaw si iya.”

³⁰Pero aminugad si Jesus si mga iya, “Ma'in nan para si ako mga allingon, kundi' para dina si ka'am. ³¹Ina'anto na i paghusgar si kalibutan. Tarabrugon na ina'anto i prinsipi-na si karat'an sito kalibutan. ³²Pero si pangalsa-na mga iya si puhu'-ko tikang si pitak, paduguk-ko i dimu'an si ako.” ³³Agpahalling-nay nan basi' sapahayag-na i pa'agi si kamatayon aragihan-na.

³⁴Amahalling i mga a'a, “Akatu'anan kami' tikang si Bala'od nga agpadayon i pagtinagal-na si Tinu'inan Mannanalwas, ay may kay agpinugad kaw nga aralsahon i Pinili' A'a? Say may i Pinili' A'a?”

³⁵Mangno agsumatan-na mga iya si Jesus, “Ma'in na gayod maliyat i paghuwang-na si ka'am si danta', sanglit myintras nga atiya' pa padagusu-bi i kinabuhi'-bi antis kam akatambunan si kalu'uman. I a'a nga maglalangnan si kalu'uman ga'i akatu'anan kon singnga iya pa'arop. ³⁶Sanglit tapuri-bi i danta' myintras awinan pa iya si ka'am, basi' agkahirimo kam nga mga dadi'-na si kadanta'an.” Pakatapus-na agpahalling si Jesus, pa'amban iya ngan ga'i na pakulaw si mga iya.

Padayon i mga Hebro si Ga'i Pagtutu'o

³⁷Bisan kahuman-na si Jesus paghimo sinan mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan mismo atubang si mga iya, ga'i pa hamok gihapon mga iya agtutu'o si iya. ³⁸Ahinabo' to basi' atuman i mga allingun-na siray si paragsumat Isaias,

“Paragdalom, say i manutu'o si sumat kami',
ngan say i nagpakatu'anan si gahum-na si Paragdalom?”^v

³⁹Ngan akatu'anan kita kam kon ay kay ga'i mga iya agpakatutu'o tungod si la'in pa pinahallingan-na si Isaias,

⁴⁰“Agbutahan-na mga iya si Diyos
ngan aghimu-na mga iya mga bulok hasta nga gana' na gayod
pamurubu'ut-na,

^v 12:38 Isa 53:1

basi' sigi buruslungay pero gana' mga sakulawan-na
ngan basi' ga'i agpakaklaruhan i mga inisipan-na.

Kon ma'in da'inan sinan, abawa na kunta' mga iya pagtu'o si Diyos
ngan sapahalap-ko mga iya.”^w

⁴¹Akaphalling sinan si Isaias tungod kay sakulawan-na i maka'angayan
kamutangan tarakkahun-na si Jesus. Sanglit i nagtukoy sinan mga
allingon, iya si Jesus.

⁴²Pero si kamatu'uran, malabbat i magpanutu'o si iya bisan si mga
punu'an. Pero tungod si ditangnga' mga Parisiyo, aghilum-na hamok mga
iya i mga pagtu'u-na. Ga'i mga iya agbusngal sito tungod kay agkataralaw
mga iya nga pina'itsapwira si sinaguga. ⁴³Ag'andoy dina mga iya si
pagdayaw-na si a'a kuntra si pagdayaw-na si Diyos.

⁴⁴Tungod sinan, si pangultimo na gayod pagpaki'atubang-na si Jesus
si mga a'a myintras si ga'i na pagpakulaw-na si mga iya, amahalling iya
makusog, “Kon i a'a anutu'o si ako, ma'in hamok ako i nagtutu'u-na kundi'
hasta pa i magpabawa si ako. ⁴⁵Si pangulaw-na si ako, sakulawan-na may
liwat i magpabawa si ako. ⁴⁶Pada'ito ako bilang danta' si kalibutan, basi'
ga'i ag'istar si kalu'uman i bisan say nga anutu'o si ako.

⁴⁷“Ngan para namay si a'a nga akapamati' si mga allingun-ko pero ga'i
agtuman-na, ga'i ako agpatok si iya. Kay pada'ito ako ma'in pagpatok si
kalibutan kundi' pagsalbar dina. ⁴⁸Aniya' maghusgar para si magdiri' si
ako ngan ga'i ag'ako' si mga allingun-ko. I allingon nagpahalling-ko, iya
mismo i mamatok si iya si damuri allaw. ⁴⁹Ga'i ako agpahalling para si
kalugaringun-ko hamok, kundi' agmandu'an-na ako si Tatay-ko kon ay
i pinahalling-ko pati' kon pinapa'i-ko pagsumat. ⁵⁰Katu'anan ako nga i
nagmandu'-na si ako akapatuttot si kinabuhi' nga gana' katapusan-na.
Sanglit bisan ay i karuyag-na si Tatay-ko, iya hamok i nagpahalling-ko.”

Agsawsawan-na si Jesus i Kitid-na si mga Inadalan

13 ¹Anakka na i Bispira si Pyista si Paglabay, ngan sakatu'anan-na si
Jesus nga titakka na liwat i uras si pag'amban-na ato si kalibutan,
pagbalik pada'iray si Tatay-na. Aghigugma'-na i mga ginsakupan-na ato si
kalibutan, ngan ina'anto agpamakulaw-nay to kon singnga gayod takka i
gugma'-na.

²Ngan paglulu'om na, amangan mga iya. Agbuwanan-na na dina
si Satanas mara'at inisipan si Judas Iscariote nga dadi'-na si Simon
pagtraydor si Jesus. ³Pero akatu'anan si Jesus nga agbuwanan-na iya si
Tatay-na si gahom pagdalom si dimu'an, nga tikang iya si Diyos, ngan
tibalik gihapon si Diyos. ⁴Tungod sinan, anunggo iya si nagkakanan-
na ngan aghugkas-na dayon i badu'-na ngan agtapis iya tu'alya.

^w 12:40 Isa 6:10

⁵Mangno amabu'bo' iya buwahi' si adda planggana, agpanawsawan-na sa'uru'addangan i kitid-na si mga inadalan-na pati' agpahitan-na si tu'alya.

⁶Ngan padugok iya si Simon Pedro, aminugad to dayon si iya, "Paragdalom, agtuyo' ba' kaw gayod pagsawsaw si kitid-koy to?"

⁷Anaruman may si Jesus, "Si ina'anto, ga'i pa sasayuran-mo buruhatun-koy to, pero si damuri allaw sasabutan-moy to gihapon."

⁸Aminugad may si Pedro, "Dakaw, ga'i pwidi nga sawsawan-mo kitid-koy to."

Anaruman gihapon si Jesus, "Kon ga'i kaw sasawsawan-ko, gana' na labut-mo si ako."

⁹Aminugad may si Pedro, "Paragdalom, kon da'inan sinan, ma'in hamok kitid-koy to, pero hasta pa mga tamburu'-koy to pati' takuluk-ko."

¹⁰Anaruman si Jesus, "I a'a nga human na agpamandi bali na kalimpyado i puhu'-na, sanglit i kitid-na na hamok i kinahanglan nagsawsawan. Ngan ka'am mga limpyado na pwira si addangan."

¹¹Akapinugad iya nga ma'in mga iya dimu'an limpyado tungod kay sakatu'an-an-na may kon say i titraydor si iya.

¹²Kahaman pagpanawsaw si mga kitid-na, pasul'ut-na gihapon i naghugkas-na ngan agbalik si pwistu-na. Mangno agpatilawan-na mga iya, "Sasabutan-bi ba' i nagbuhat-ko si ka'am? ¹³Agban'u-bi ako, Ma'istro pati' Paragdalom, ngan tama' nan kay da'inan ako sinan. ¹⁴Kon sugad, tungod kay ako nga Paragdalom-bi pati' Ma'istru-bi i magsawsaw si mga kitid-bi, kinahanglan agsisurusawsaway may liwat kam balang addangan. ¹⁵Agbuwanan-ta na kam panggingirugan basi' sabuhat-bi i nagbuhat-ko si ka'am. ¹⁶Sumatan-ta kam si kamatu'uran, gana' ato rilihugon nga labaw dina kuntra si amu-na o ma'in ngani' nga i naglihog labaw kuntra si maglihog. ¹⁷Ma'in hamok nga basta sakatu'an-an-bi to, kundì' mga buruwanan kam si mga kabubuwasun-bi kon kinakulawan to anan si ka'am."

Agtigu-na si Jesus i Magtraydor si iya

Lukas 22:21-23

¹⁸Agpadayon pagpahalling si Jesus, "Ma'in i nagtukuy-ko nga ka'am dimu'an akatapunan kay sakilala-ko i mga pinili'-ko. Pero ahinabo' to basi' atuman i maka'anna' si Kasuratan: 'Aniya' magpararudong pirmi si ako nga anguntra dina.'^x

¹⁹"Agsumatan-ta na kam andang ina'anto myintras to ahinabo', basi' kon ahinabo' nayto agpanutu'o kam nga akoy ray mismo nagpakilala-koy ray si ka'am. ²⁰Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say mag'ako' si

x 13:18 Salmo 41:9

nagpabawa-ko, ag'aku'-na may liwat ako ngan bisan say mag'ako' si ako, ag'aku'-na may hasta i magpabawa si ako.”

²¹Katapus-na pagpahalling sinan si Jesus, nagsamukan gayod iya si inisipan-na. Mangno aminugad, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, addangan gayod si ka'am i titraydor si ako.”

²²Agsitirili'-tili'ay i mga inadalan-na ngan agkabururong kon say si mga iya i nagtukuy-na. ²³Aniya' addangan si mga inadalan-na si Jesus magtingpid si iya nga hinigugma'-na gayod. ²⁴Agsinyasan-nay to inadalan si Simon Pedro ngan agpinugad-na, “Patilawin iya kon say i nagtukuy-na.”

²⁵Sanglit pasandi iya si Jesus ngan amatilaw, “Paragdalom, say i nagpinugad-mo?”

²⁶Anaruman may si Jesus, “Kon say i binuwanan-ko si papaduldulun-koy to pan si mangko', iya naynan.” Mangno pakapaduldul-na si pan, pumwan-na dayon pada'iray si Judas Iscariote nga dadi'-na si Simon.

²⁷Pakakarawat-na si Judas si pan, ag'ayupan-na na dayon iya si Satanas.

Agpinugad-na iya si Jesus, “Kon ay i buruhatun-mo, buhaton dayon ina'anto.” ²⁸Pero gana' magpanabot si magpanangka' si pagkakanan kon apa'i kay agyawit iya sinan. ²⁹Gasi-na hamok si ditangnga' nga aniya' nagpaballi-na si Jesus si Judas mga kinahanglanon para si Pyista o ma'in ngani' pagbuwan si mga anggana' kay iya may i mag'inantan si kwarta.

³⁰Sanglit pakakarawat-na si Judas si pan, pagawas iya ngan bali na dayon lu'om siray.

I Baha'o Sugo' pati' i Kakurihan Pagsunod si Kristo

Mateo 26:33-35; Markos 14:29-31; Lukas 22:33-34

³¹Pa'amban-na si Judas, aminugad si Jesus, “Ina'anto papakulawon i ka'angayan-na si Pinili' A'a ngan tungod si tihinabo' si iya papakulawon liwat i ka'angayan-na si Diyos. ³²Si pakakulaw na sito tungod si mahinabo' si Dadi', i Diyos namay i maniguro pagpakulaw si ka'angayan-na si Dadi' pina'agi si kalugaringun-na buhat para si Dadi', ngan sigurado nga pakulaw-nay to dayon.

³³“Mga dadi'-ko, ma'in na maliyat i paghururuwang-ta kam. Sinan uras, sigi kam hamok panganda' si ako. Ngan pariho si nagsumat-ko siray si mga punu'-na si mga Hebro, sumatan-ta kam ina'anto, ‘Ga'i kam akadiritso si parada'irayan-ko.’

³⁴“Sanglit, bilinan-ta kam baha'o sugo': Agsihirigugma'aya kam. Kinahanglan agsihirigugma'ay kam, pariho gihapon si paghigugma'-ko si ka'am. ³⁵Si da'ito pa'agi, kinatu'anan si dimu'an nga mga inadalan-ta kam.”

³⁶Sanglit amatilaw si Simon Pedro, “Paragdalom, kay singnga kaw pa'arop?”

Anaruman may si Jesus, “Si parada'irayan-ko, ga'i kaw akalanat dayon, pero akalanat kaw gihapon si damuri allaw.”

³⁷Amatilaw gihapon si Pedro, “Paragdalom, kapa'i may kay ga'i ako pwidi akalanat si ka'aw ina'anto? Karagan-ko kinabuhi'-koy to para hamok si ka'aw.”

³⁸Mangno anaruman si Jesus, “Ungod ba' gayod nga karagan-mo kinabuhi'-moy nan para si ako? Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, myintras anutturu'ok i manok, sin tallo na kaw dina agdidiwaray nga ga'i ako sakilala-mo!”

Si Jesus i Pangngagihan Pada'iray si Tata'

14 ¹Agpinugad-na si Jesus i mga inadalan-na, “Dakam agpasamuku-bi i mga inisipan-bi, agtapura kam si Diyos ngan agpanapura liwat kam si ako. ²Malabbat i mga kwarto ari si ruma'-na si Tatay-ko. Kon ma'in to ungod, ga'i kam sumatan-ko sito. Tipada'iray na ako pag'andam para si ka'am. ³Kon pada'iray ako ngan ag'andam para si ka'am, pabwila ako ato ngan bawa-ta kam paghuwang si ako basi' kon singnga ako, ari may kam. ⁴Akatu'anang na kam si pangngagihan si parada'irayan-ko.”

⁵Aminugad may si Tomas, “Paragdalom, ga'i kami' akatu'anang kon palingnga kaw. Pinapa'i may kami' akatuttot si pangngagihan?”

⁶Anaruman si Jesus, “Ako i pangngagihan, i kamatu'uran, pati' i kinabuhi'. Gana' makapada'iray si Tata' kon ga'i ag'agi si ako. ⁷Kon ungod gayod ako sakilala-bi, akakilala may liwat kam si Tatay-ko. Tikang ina'anto, sakilala-bi na iya ngan sakulawan-bi.”

⁸Aminugad si Felipe, “Paragdalom, pakulawon kami' si Tata'; iya nan hamok i nagkinahanglan kami'.”

⁹Anaruman si Jesus, “Ga'i pa ba' kaw hamok gihapon angilala si ako Felipe bisan kon maliyat na panahon nga aghuwang-huwang ako si ka'am dimu'an? Kon say makakulaw si ako, akakulaw may si Tata'. Ay kay akapinugad kaw, ‘Pakulawon daw si kami' i Tata’?” ¹⁰Ga'i ba' kaw anutu'o nga ako ag'adda si Tata' ngan i Tata' may ag'ayop si ako? I nagpahalling-ko si ka'am ma'in kinalugaringun-ko kundi' tikang si Tata' nga atiya' ag'ayop si ako ngan agbuhat iya si karuyag-na trabaho. ¹¹Anutu'uha kam si ako kon aminugad ako, nga ag'adda ako si Tata' ngan i Tata' may ag'ayop si ako, o ma'in ngani', anutuhu'a kam sigon si mga makagagahom binuhatan naghimuko. ¹²Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say magtutu'o si ako, buhat-na may i nagbuhat-ko, ngan anmas pa i sabuhat-na sito kay pada'iray ako si Tata'. ¹³Buhat-ko bisan ay i pinalaku-bi pina'agi si arun-ko basi' kinakulawan i ka'angayan-na si Tata' pina'agi si Dadi'. ¹⁴Pwidi kam amalako bisan ay pina'agi si arun-ko ngan sigurado nga buhat-koy nan.

Agpasa'ad-na si Jesus i Espirito Santo

¹⁵“Kon aghigugma'-bi ako, satuman-bi i mga nagmandu'-ko. ¹⁶Amalako ako si Tatay-ko ngan buwanan-na kam la'in Paragsagdon ¹⁷nga iya i Espirito

magpasayod si kamatu'uran nga aghuwang si ka'am hasta si kahastahan. Ga'i iya nagkarawat si kalibutanon pa mga a'a tungod kay ga'i mga sakulawan-na ngan ga'i mga sakilala-na. Pero sakilala-bi iya kay awinan na iya aghuwang si ka'am ngan ti'ayop iya si ka'am. ¹⁸Ga'i kam ambanan-ko nga day mga ilo hamok. Agbwilta gihapon ako si ka'am. ¹⁹Ma'in na pira, ga'i na ako sakulawan-na si kalibutan, pero sakulawan-bi ako gihapon. Tungod kay gana' si ako makasiyo si ungod kinabuhi', padayon may liwat i mga kinabuhi'-bi. ²⁰Sinan uras, sasantup-bi nga pariho si pag'adda-ko si Tatay-ko, ag'adda may kam si ako ngan ako may ag'ayop si ka'am. ²¹Bisan say mangarawat si mga nagmandu'-ko ngan agtuman-na, aghigugma' si ako. Bisan say maghigugma' si ako, higugma'-na may si Tatay-ko. Higugma'-ko may liwat iya ngan pasayud-ko si iya i kalugaringun-ko."

²²Mangno aminugad may si Judas nga ma'in Iscariote, "Paragdalom, pinapa'i may sapasayud-mo i kalugaringun-mo nga si kami' hamok pero ma'in si bug'os kalibutan?"

²³Anaruman may si Jesus, "Bisan say maghigugma' si ako, agsunod si mga nagturu'-ko. Aghigugma'-na iya si Tatay-ko, ngan kami' na si Tata' maghuwang pagdugok si iya basi' aka'istar anan si kasing-kasing-na. ²⁴I ga'i maghigugma' si ako, ga'i may liwat agsunod si mga nagturu'-ko. Ma'in to tikang si ako mga sapakalihan-bi to allingon, kundi' tikang to si Tata' nga magpabawa si ako.

²⁵"Yayto dimu'an agpahalling-ko ina'anto si paghuwang-ko pa si ka'am. ²⁶Pero i Paragsagdon nga iya i Espirito Santo, nga papabawahun-na si Tata' magsalli' si ako, iya i manuro' si ka'am si dimu'an ngan magpa'intom si ka'am si intiro mga nagpamahalling-ko si ka'am. ²⁷Bilin-ko si ka'am i kamurayaw; i kamurayaw nga tawa'-ko gayod pumwan-ko si ka'am. Ma'in to pariho si nagpumwan-na si mga kalibutanon a'a. Dakam agpasamuku-bi i mga inisipan-bi, ngan dakam agkataralaw.

²⁸"Agpakapakali kam ngan pagpinugad-ko, 'Titaliwan ako pero tipada'ito ako gihapon si ka'am.' Kon aghigugma'-bi ako, kunta' agkarilipay kam si pagpada'iray-ko si Tata', tungod kay labaw i Tata' kuntra si ako. ²⁹Agsumat-koy to si ka'am ina'anto myintras nga ga'i pa ahinabo' basi' kon ahinabo' nayto, agpanutu'o kam nga kamatu'uran i nagsumat-ko. ³⁰Ma'in na maliyat i pagpakihampang-ko si ka'am kay tipada'ito na i prinsipi si karat'an ato si kalibutan. Ga'i iya akadalom si ako, ³¹pero kinahanglan nga akasayod i kalibutan nga aghigugma'-ko i Tata' ngan agsunud-ko gayod i nagmandu'-na. Hala! Tana na kam paduwa'i ato sito ruma!'"

I Pu'on pati' mga Sanga

Roma 8:31-39; 1Cor 13:1-13; 1Juan 3:11-24; 4:7-21

15 ¹Agpadayon si Jesus pagpahalling, "Ako i ungod pu'un-na si ubas, ngan i Tatay-ko may i mangngataman. ²Ag'utud-na i kada sanga-

ko nga ga'i agbuwa' ngan agkapanan-na i aniya' buwa'-na basi' sigi pa hahaya i inala'an-na sito. ³Pariho si nagkapanan, akalimpyuhan na kam pina'agi si pag'aku'-bi si allingon nga nagturu'-ko si ka'am. ⁴Padayuna kam pagpaki'adda si ako ngan ako may padayon pagpaki'adda si ka'am. Gana' ato sanga nga akalugaring pagbuwa'. Kinahanglan nga pirmi to agdukot si pu'on. Da'inan may si ka'am, ga'i kam agpakabuwa' pwira na kon padayon kam pagpaki'adda si ako.

⁵"Ako i pu'on ngan ka'am i mga sanga. Kon padayon kam pagpaki'adda si ako ngan ako may liwat si ka'am, agpamuwa' kam malabbat. Kon bulag kam si ako, gana' sahimu-bi. ⁶Bisan say i ga'i padayon pagpaki'adda si ako, akapariho iya si sanga nga nagtapukan ngan a'uga. Angay hamok nagtipon i da'inan klasi mga sanga basi' agpakabar'ugan. ⁷Kundi' kon padayon kam pagpaki'adda si ako ngan kon padayon kam pagpanginano si mga allingun-ko, sa'angkun-bi bisan ay nag'ungara'-bi. ⁸Agsara i ka'angayan-na si Tatay-ko tungod kay sigi lalabbat i mga binuwa'-bi, ngan pina'agi sito, sigi may liwat kaklaro nga ka'am i mga inadalan-ko.

⁹"Aghigugma'-ko kam irog gayod si paghigugma'-na si ako si Tata'. Dakam pabulag si paghigugma'-ko. ¹⁰Kon agtuman-bi i mga nagmandu'-ko, ga'i kam pabulag si gugma'-ko, pariho si pagtuman-ko si mga nagmandu'-na si Tatay-ko pati' i ga'i pagbulag-ko si gugma'-na. ¹¹Agpasumat-koy to si ka'am basi' sa'abat-bi may i kalipayan nag'abat-ko, ngan basi' abug'os i kalipay-bi. ¹²Yayto i nagmandu'-ko si ka'am: Agsihirigugma'aya kam irog si paghigugma'-ko si ka'am. ¹³Gana' na manlabaw pa si paghigugma'-na si addangan nga ag'unong para si mga kumpaniya-na. ¹⁴Ngan mga kumpaniya-ta kam kon tuman-bi i mga nagmandu'-ko si ka'am. ¹⁵Ga'i na kam kwinta-ko nga mga rilihugun-ko, kay i rilihugon ga'i akatu'anan si dimu'an planu-na si amu-na. Lugod, kwinta-ko na kam nga mga kumpaniya, kay agpasumat-ko si ka'am i dimu'an mga sabati'an-ko tikang si Tatay-ko. ¹⁶Ma'in ka'am i magpili' si ako, kundi' ako dina i magpili' si ka'am pati' i magtu'in nga pamalangngan kam ngan pagbuwa' malabbat, mga buwa' nga gana' kawawara'un-na. Mangno pumwan-na si ka'am si Tatay-ko i bisan ay nagpalaku-bi si iya pina'agi si gahum-na si arun-ko. ¹⁷Yayto i nagmandu'-ko si ka'am: Agsihirigugma'aya kam.

Nagkuntra ato si Kalibutan i mga Inadalan

¹⁸"Kon aghumot si ka'am i mga kalibutanon a'a, dakam alimot nga ako i primiro naghumutan-na sito. ¹⁹Kunta' kon sakop pa kam si kalibutan sigurado higugma'-na kam sito pariho si paghigugma'-na sito si mga ginsakupan-na. Pero kay ma'in na, ngan tungod kay ako mismo i magpili' si ka'am basi' akabulag kam si dati nagsakupan-bi, bali mga iya i paghumut-na si ka'am. ²⁰Intumu-bi i mga allingon nagsumat-ko si

ka'am: 'Gana' ato rilihugon nga labaw kuntra si amu-na.'^y Kon sugad, kon agpasakitan-na ako mga iya, pasakitan-na may liwat kam. Kon agsunud-na mga iya i mga nagturu'-ko, sunud-na may liwat i mga nagturu'-bi.

²¹Da'ito sito i binuhat-na mga iya si ka'am tungod si pagpaki'adda-bi si ako, kay ga'i mga iya agpakakilala si magpabawa si ako. ²²Kon ga'i ako kunta' pada'ito si kalibutan ngan agturo' si mga iya, gana' kunta' mga iya baratunun-na si sala' si pagdiri'-na mga iya si ako. Sanglit ina'anto, gana' na rasun-na mga iya parti si mga sala'-na. ²³Bisan say magkuntra si ako, kuntra-na may liwat hasta pa i Tatay-ko. ²⁴Kon ga'i kunta' ako agbuhat atubang si mga iya si mga makagagahom binuhatan nga gana' la'in makahimo, gana' kunta' mga iya baratunun-na sinan sala'. Pero bisan kon agpakakulaw mga iya sito mga makagagahom binuhatan, agkuntra-na pa hamok ako gihapon mga iya hasta pa i Tatay-ko. ²⁵Pero ahinabo' to basi' atuman i maka'anna' si nagtapuran-na mga iya Bala'od: 'Agkuntra-na ako mga iya bisan kon gana' tama' rason.'^z

²⁶"Si panakka-na si Paragsagdon nga papabawahun-ko si ka'am tikang si Tata', nga iya i Espirito magpasayod si kamatu'uran nga paguwa' tikang si Tata', iya i manistigos mahi'unong si ako. ²⁷Pero kinahanglan liwat nga tistigusan-bi ako tungod kay aghururuwang may kita kam tikang si katikang.

16 ¹"Agsumat-koy to dimu'an basi' ga'i kam pamalisa si pagtu'u-bi. ²Para'itsapwiraun-na kam mga iya si sinaguga. Si kamatu'uran titakka i uras nga kon aniya' si ka'am magmatay, i pagkagasi-na nga pina'agi sito buhat akasirbi iya si Diyos. ³Buhat-nay to mga iya tungod kay ga'i mga iya akakilala si Tata' ngan da'inan may si ako. ⁴Agsumatan-ta kam sito basi' si panakka-na sinan uras, agpaka'intom kam nga dati na kam agpada'an-an-ko. Siray, ga'i kam dahulo agsumatan-ko tungod kay pirmi may kita kam aghururuwang.

I Buruhatun-na si Espirito Santo

Roma 8:1-27; Gal 5:16-26; 2Ped 1:3-11

⁵"Ina'anto tipada'iray na ako ari si magpabawa si ako, pero ga'i kam manginano si tarakkahan-ko. ⁶Lugod, panno' kam dina si kabido' tungod kay agsumatan-ta kam si mga titakka hinabo'. ⁷Pero sumatan-ta kam si kamatu'uran: Para si kahalapan-bi i pagtaliwan-ko. Hasta nga ga'i ako pa'amban, ga'i may liwat pada'ito i Paragsagdon. Pero kon pa'amban ako, pabawa-ko iya pada'ito si ka'am. ⁸Si panakka-na, iya i magpamatu'od nga amuklat kunta' i mga kalibutanon a'a mahi'unong kon ay i sala', kon ay i pagkamatadong, pati' kon ay i paghusgar. ⁹Iya i manmuklat si a'a si sala' nga aniya' pa baratunun-na tungod kay ga'i iya agtutu'o si ako. ¹⁰Iya

^y 15:20 Juan 13:16   ^z 15:25 Salmo 35:19; 69:4

i manmuklat si a'a si pagkamatadung-ko tungod kay pabwilta na ako si Tata' ngan ga'i na ako sakulawan-bi. ¹¹Iya liwat i manmuklat si a'a si gana' makalikay paghusgar tungod kay i prinsipi si karat'an nagpatukan na dina.

¹²“Bali pa kunta' labbat i mga parahallingun-ko si ka'am, pero ga'i pa sa'agwanta-bi ina'anto. ¹³Pero kon anakka na i Espirito magpasayod si kamatu'uran, iya i magpadayon pagpamuklat ngan pagpasunod si ka'am si dimu'an nga kamatu'uran. Ga'i iya amahalling si kinalugaringun-na hamok, kundi' amahalling iya si mga sapakalihan-na ngan sumatan-na kam si mga titakka hinabo'. ¹⁴Iya i mamakulaw si ka'am si ka'angayan-ko pina'agi si pag'ala' si tawa'-ko pati' pagpakatu'an sito si ka'am. ¹⁵I dimu'an nga tawa'-na si Tata', tawa'-ko. Sanglit akapinugad ako, ti'ala' i Espirito si mga tawa'-ko, kay iya i tipakatu'an si ka'am.

¹⁶“Ga'i na agliyat nga sakulawan-bi pa ako pero ga'i may liwat agliyat nga sakulawan-bi ako gihapon.”

I Kabidu'-na si mga Inadalan Akasalli'an Kalipayan

¹⁷Aniya' si mga inadalan-na nga agsipurupinugaray, “Ay daw i karuyag sidngun-na si pagpinugad, ‘Ga'i na agliyat nga sakulawan-bi pa ako pero ga'i may liwat agliyat nga sakulawan-bi ako gihapon,’ pati’ ‘Tungod kay pada'iray ako si Tata'?” ¹⁸Sigi hamok mga iya paminugad, “Ay i karuyag sidngun-na si ‘ga'i na agliyat’? Ga'i kita akasantop si nagparayawit-na.”

¹⁹Akatu'anan si Jesus nga aruyag kunta' mga iya pagpatilaw sito si iya sanglit agpaminugad-nay to, “Ga'i ba' kam agpanabot si karuyag sidngun-ko si pagpinugad, ‘Ga'i na agliyat nga sakulawan-bi pa ako pero ga'i may liwat agliyat nga sakulawan-bi ako gihapon’? ²⁰Sumatan-ta kam si kamatu'uran, agpamanangis kam ngan agkabirido' pero i kalibutan agkalipay. Agkabirido' kam pero i kabidu'-bi akasalli'an kalipayan. ²¹I danda nga agbati' ag'abat kakurihan tungod kay anakka na i uras-na pero kon aka'alluman na iya, salimutan-na i pagsakit-na tungod si kalipay-na si baha'o ma'allom dadi'-na. ²²Da'inan may si ka'am: Ina'anto i uras si kabidu'an-bi, pero bwilta-ko kam gihapon ngan sigurado nga bali i kalipayan-bi. Gana' bisan say makabawi' si kalipayan-bi. ²³Sinan uras, ga'i na kam amatilaw pa si ako parti si bisan ay. Sumatan-ta kam si kamatu'uran, pumwan-na si ka'am si Tatay-ko i bisan ay nga pinalaku-bi pina'agi si arun-ko. ²⁴Pero tubtob ina'anto, gana' pa gayod nagpalaku-bi pina'agi si arun-ko. Amalakuha kam basi' kam agpakakarawat ngan sigurado nga abug'os i kalipay-bi.

²⁵“Bisan kon agpahalling ako pina'agi si mga malalom allingon, titakka i uras nga ga'i na gamit-ko i da'inan klasi pagpahalling kundi' sumatan-ta kam diritso mahi'unong si Tatay-ko. ²⁶Sinan allaw, amalako na kam pina'agi si arun-ko. Ga'i ako agpinugad nga ako mismo i mamalako si

Tata' para si ka'am. ²⁷Ma'in ministir kay aghigugma'-na may kam si Tata' tungod kay aghigugma'-bi may ako ngan agtutu'o kam nga tikang ako si Diyos. ²⁸Tikang ako si Tata' ngan pada'ito si kalibutan. Ina'anto pa'amban ako ato si kalibutan ngan agbalik pada'iray si Tata'."

²⁹Mangno aminugad i mga inadalan-na si Jesus, "Ina'anto klarado gayod i mga nagpahalling-mo. Ga'i kaw aggamit si mga malalom allingon. ³⁰Ina'anto pa hamok panabot kami' nga sakatu'anan-mo i bisan ay ngan sakatu'anan-mo bisan i paratilawun-na si bisan say. Iyay nan i maka'aghat si kami' pagtutu'o nga ungod tikang kaw si Diyos."

³¹"Ungod ba' nga agpanutu'o na kam gayod?" lingun-na may si Jesus. ³²"Titakka i uras ngan si kamatu'uran ma'in na pira nga agkaburulag-bulag kam ngan balang addangan si ka'am agbalik. Ambanan-bi ako nga ako na hamok sulo pero si kamatu'uran ga'i ako agsulu-sulo kay i Tatay-ko aghuwang si ako.

³³"Agsumatan-ta kam sito basi' agpaka'angkon kam kamurayaw pagpaki'adda si ako. Ato si kalibutan palibot kam si mga kasakitan kundi' pabaskugu-bi i mga huna'-huna'-bi! Salupig-ko na i magpuno' ato si kalibutan."

Agpangadyi' si Jesus para si Kalugaringun-na

17 ¹Katapus-na si Jesus pagpahalling, anhangad iya si langit ngan agpangadyi': "Tay, anakka na i uras. Pakulawon i ka'angayan-na si Dadi'-mo, basi' sapakulaw-na may i ka'angayan-mo ²kay agbuwanan-mo na iya gahom pagdalom si dimu'an a'a basi' akabuwan may iya si kinabuhi' nga gana' katapusan-na si dimu'an nagpatubyan-mo si iya. ³Ay may i kinabuhi' nga gana' katapusan-na kon ma'in i pagkilala pahalap si ka'aw, i adda hamok ungod Diyos pati' i pagkilala liwat si Jesu-Kristo nga nagpabawa-mo? ⁴Agpakulaw-ko i ka'angayan-mo ato si kalibutan pina'agi si pagtapus-ko si mga buruhaton nagpa'intriga-mo si ako. ⁵Ina'anto Tay, pakulawon gihapon i ka'angayan-ko tingpid si ka'aw pariho si ka'angayan-ko siray ngan huwang pa ako si ka'aw, antis naghimo i kalibutan.

Agpangadyi' si Jesus para si mga Inadalan

⁶"Agpakilala-ta kaw si mga nagpatubyan-mo si ako tikang si kalibutan. Si kamatu'uran, dati na mga iya mga pinili'-mo mangno agpatubyan-mo si ako ngan agsunud-na mga iya i allingun-mo. ⁷Ina'anto, akatu'anan na mga iya nga i dimu'an nagpumwan-mo si ako tikang gayod si ka'aw ⁸kay agsumatan-ko mga iya si mga nagsumat-mo si ako, ngan agpan'aku'-nay to. Akatu'anan mga iya ngan akasiguro nga tikang ako si ka'aw, ngan agtutu'o mga iya nga agpabawa-mo ako ⁹sanglit agpangadyi' ako para si mga iya. Pero ga'i ako mangadyi' para si mga kalibutanon pa a'a kay ga'i mga iya agpanutu'o. Lugod, agpangadyi' dina ako para si mga

nagpatubyan-mo si ako, kay mga iya i pinili'-mo. ¹⁰Mga iya dimu'an nga tawa'-ko, tawa'-mo may, ngan i dimu'an tawa'-mo, tawa'-ko may liwat. Kinakulawan i ka'angayan-ko anan si mga iya. ¹¹Ina'anto, tipada'inan na ako si ka'aw. Pa'amban na ako si kalibutan, pero atiya' pa mga iya si kalibutan. Sagrado Tatay, bantayin mga iya si gahum-na si arun-mo, i aron nagpumwan-mo si ako, basi' ag'aradda mga iya pariho si pag'adda-ta. ¹²Si paghururuwang kami', agpamantayan-ko mga iya ngan agpanginanu-ko si gahum-na si aron nagpumwan-mo si ako. Gana' si mga iya marungay pwira si addangan nga nagtagama nga amatay bulag si Diyos basi' atuman i maka'anna' si Kasuratan.

¹³“Tipada'inan na ako ina'anto si ka'aw, pero agsumat-ko nayto dimu'an nga ato pa ako si kalibutan basi' sa'abat-na may mga iya i kabug'usan-na si kalipayan-ko. ¹⁴Agpumwan-ko na si mga iya i mga allingun-mo, katapos nagkuntra mga iya si mga a'a si kalibutan, kay ma'in na mga iya sakop si mga a'a-na si kalibutan pariho si ako nga ma'in na sakop sito. ¹⁵I nagpangadyi'an-ko ma'in nga bulag-mo mga iya si kalibutan, kundi' bantayin mga iya tikang si girara'ati espirito. ¹⁶Ma'in na mga iya sakop si mga a'a-na si kalibutan pariho si ako nga ma'in na sakop sito. ¹⁷Tagamahon mga iya pagsirbi si ka'aw pina'agi si kamatu'uran. I allingun-mo, iya i kamatu'uran. ¹⁸Pariho si pagpabawa-mo si ako nga akasalakot si mga a'a si kalibutan, aglihug-ko may liwat mga iya pagsalakot ato. ¹⁹Para si mga iya, agtagama-ko i kalugaringun-ko pagsirbi si ka'aw basi' a'ungod liwat i pagkatagama si mga iya.

Agpangadyi' si Jesus para si Dimu'an Titutu'o

²⁰“Ma'in hamok, Tay, para si mga inadalan-ko i mga pagpangadyi'-ko lugod para liwat si mga sabawa-na mga iya pagtapod si ako tungod si mga pinahallingan-na. ²¹Amalako ako nga agka'aradda mga iya dimu'an, pariho Tay nga ka'aw ag'ayop si ako ngan ako may ag'adda si ka'aw. Angay kunta' kon akabiyo' may liwat mga iya si kita basi' agpanutu'o i kalibutan nga agpabawa-mo ako. ²²Agpamuwanan-ko na mga iya si maka'angayan kina'iya nagpumwan-mo si ako basi' agka'aradda mga iya pariho si pag'adda-ta: ²³Ako ag'ayop si mga iya ngan ka'aw may liwat ag'ayop si ako. Amalako ako nga ahul'os gayod i pag'aradda-na mga iya basi' akatu'anan i kalibutan nga agpabawa-mo ako ngan aghigugma'-mo i mga magpanutu'o pantay si paghigugma'-mo may si ako.

²⁴“Tatay-ko, aruyag gayod ako nga i mga nagpamumwan-mo si ako akahuwang si ako si parada'irayan-ko. Si da'ito pa'agi, akakulaw mga iya si langitnon ka'angayan-ko nga nagpumwan-mo tungod si paghigugma'-mo si ako myintras pa naghimo i kalibutan.

²⁵“Matadong Tatay, bisan kon ga'i kaw sakilala-na si kalibutan, angilala ako si ka'aw ngan agpakatu'anan i magpanutu'o nga

agpabawa-mo ako. ²⁶ Agpakilala-ta na kaw si mga iya ngan padayon pa ako pagpakilala si ka'aw basi' agsihirigugma'ay mga iya pariho si paghigugma'-mo may si ako ngan basi' aka'ayop i kalugaringun-ko anan si mga iya."

Nagdakop si Jesus

Mateo 26:47-56; Markos 14:43-50; Lukas 22:47-53

18 ¹ Kahuman si pakapangadyi'-na si Jesus, pataliwan iya huwang i mga inadalan-na mangno padalugdog mga iya ngan pabalatas si sapa' nag'arunan Kidron. Ari si dambila' pasagka mga iya hasta anakka si nagtanom kakayuhan nga puro olibo ngan ari mga iya pamadiskanso.

² Sayod sito lugar si Judas, i magtraydor si Jesus, tungod kay agsob ato agbararagat kas Jesus si mga inadalan-na. ³ Sanglit pada'ito iya nga aniya' nagbaya'-na bali labbat kasundaluhan taga Roma nagpahuwang si mga pinili' gwardya-na si templo nga nagpamabawa-na si mga puno' parahalad pati' mga Parisiyo. Agpamaway to mga a'a agus'os, sirilya pati' mga armas.

⁴ Tungod kay sakatu'an-anan-na may si Jesus i dimu'an titakka si iya, tupu'-na mga iya ngan amatilaw, "Say i nagpara'anda'-bi?"

⁵ Lingun-na may mga iya, "Si Jesus nga taga Nasaret."

Aminugad may si Jesus, "Akoy nan." Ngan si Judas may nga traydor, agtutunggo huwang si mga iya. ⁶ Pakapinugad-na si Jesus nga "Akoy nan," pamasibog mga iya ngan agpakabaliskad.

⁷ Mangno, agtilaw-na gihapon mga iya, "Say i nagpara'anda'-bi?"

Ngan aminugad may mga iya, "Si Jesus nga taga Nasaret."

⁸ "Agsumatan-ta na kam nga akoy nan," lingun-na may si Jesus. "Sanglit kon ako i nagpara'anda'-bi, palitirahu-bi mga kahuruwangan-koy to." ⁹ Ahinabo' nan basi' atuman i mga allingun-na siray: "Tatay-ko, gana' sarungay-ko bisan addangan si mga nagpatubyan-mo si ako."^a

¹⁰ Tungod kay aniya' nagbawa-na ispada si Simon Pedro, hulkut-na dayon ngan tigbas-na i rilihugun-na si gilalabawi parahalad, ngan akapalungan i kawatan talinga-na. Malco i arun-na si rilihugon.

¹¹ Agmandaran-na si Jesus si Pedro, "Patakubon ispada-moy nan! Ma'in ba' nga kinahanglan ako anginom si kupa si kasakitan nga nagpumwan-na si Tatay-ko?"

¹² Mangno nagdakop si Jesus si mga sundalo huwang i punu'-na mga iya pati' i mga gwardya-na si templo. Aggapus-na mga iya, ¹³ ngan agbawa-na dahulo pada'iray si Anas, i ugangan-na lalla si Caifas nga gilalabawi parahalad siray ta'on. ¹⁴ Si Caifas i magpahalling siray si

^a 18:9 Juan 6:39

mga punu'-na si mga Hebro nga mas mahalap kon aniya' addangan magpakamatay para si mga a'a.^b

I Primiro Pagdidiwaray-na si Pedro

Mateo 26:69-70; Markos 14:66-68; Lukas 22:55-57

¹⁵Amungyod si Simon Pedro pati' i addangan pa inadalan ngan pagbawa si Jesus pada'iray si palasyu-na si gilalabawi paraghalad. Akabungyod si kas Jesus i addangan pasallod si hawan-na tungod kay kilala-na iya sito, ¹⁶pero si Pedro ag'antahak hamok si gawas. Sanglit agbwiltay to pagsarit si danda magbantay si pwirtahan pagpasallod si Pedro.

¹⁷Amatilaw i danda si Pedro, "Ma'in may kaw addangan si mga inadalan-na sinan a'a, ha?"

Anaruman si Pedro, "Ma'in."

¹⁸Tungod kay matugnaw siray sangom, agrambak uring i mga rilihugon pati' i mga gwardya-na si templo ngan agpanunggo palibot si api pagpadarang sanglit patingpid may si Pedro si mga iya.

Ag'imbistigaran-na si Gilalabawi Paraghalad si Jesus

Mateo 26:59-68; Markos 14:55-65; Lukas 22:63-71

¹⁹Si pariho uras, agparatilaw-na si gilalabawi paraghalad^c si Jesus mahi'unong si mga inadalan-na pati' si mga nagparaturu'-na.

²⁰Anaruman si Jesus, "Hayag ako agparapahalling si kalabbatan, ngan pirmi ako agparaturu' ari si mga sinaguga o ma'in ngani' si templo kon singnga pirmi agtiriripon i mga Hebro. Gana' nagparatagu'-ko si mga allingun-ko. ²¹Ay kay ako i nagparapatilawan-bi? Tilawu-bi i mga magpakabati' si ako, kay sigurado nga agpakatu'anang mga iya si mga pinahallingan-ko."

²²Pakapinugad-na sinan si Jesus, addangan si mga gwardya nga agtutunggo matapit ari i manampalo si iya ngan aminugad, "Ma'in da'inan sinan i pagsaruman si gilalabawi paraghalad."

²³Aminugad may si Jesus, "Kon aniya' pinahallingan-ko mara'at, anistigusa kon ay, pero kon kamatu'uran hamok i nagsumat-ko, ay kay agtampalu-mo ako dina?" ²⁴Tungod sinan, agpata'an na hamok si Anas nga binawa iya gapos pa pada'iray si Caifas, i gilalabawi paraghalad.

---

^b **18:14** Agpahalling-na si Caifas nga mas mahalap kon aniya' addangan magpakamatay para si mga a'a, ngan pagbararagaw-na si Kungsiho. Kulawin si 11:47-53. ^c **18:19** I nagtukoy gilalabawi paraghalad, iya si Anas kay iya i sinalli'an-na si umagad-na, Caifas, bilang gilalabawi paraghalad.

Agdidiwarayan-na Gihapon si Pedro si Jesus

Mateo 26:71-75; Markos 14:69-72; Lukas 22:58-62

²⁵Si pagparatutunggu-na si Pedro pagpadarang, nagtilaw iya, “Ma'in may kaw addangan si mga inadalan-na, ha?”

Agdidiwaray iya si pagpinugad, “Ma'in.”

²⁶Mangno, addangan si mga rilihugun-na si gilalabawi paraghalad nga bugtu'-na si sapolungan-na si Pedro i maminugad si iya, “Ma'in ba sakulawan-ta kaw nga huwang-na ari si kakayuhan?”

²⁷Agdidiwaray gihapon si Pedro, ngan mismo siray uras, anutturu'ok i manok.

Si Jesus Atubang si Pilato

Mateo 27:11-18,20-23; Markos 15:2-15; Lukas 23:2-3,18-25

²⁸Ngan mananalong na, tikang ari si Caifas, nagbawa si Jesus si mga punu'-na si mga Hebro pada'iray si palasyu-na si gubirnadador nga taga Roma. Panakka-na mga iya ari, ga'i mga iya pasallod si palasyo. Aglikay mga iya nga agpakarigsukan^d para mga iya agpakakakan si pakan si Paglabay. ²⁹Sanglit aggawas-na na hamok mga iya si Pilato ngan amatilaw, “Ay i mga sumbung-bi kuntra sito a'a?”

³⁰Anaruman may mga iya, “Kon gana' sinan sala'-na, ga'i nan kunta' bawa kami' pada'ito si ka'aw.”

³¹Amahalling si Pilato, “Ka'am na hamok i bahala'. Sunuru-bi i kalugaringun-bi bala'od paghusgar si iya.”

“Pero gana' pudir kami' pagpatok kamatayon,” lingun-na may si mga punu'-na si mga Hebro. ³²Ahinabo' nan pagtuman si mga allingun-na si Jesus siray parti kon ay kamatayuna i manakka si iya.

³³Mangno pasallod gihapon pan palasyo si Pilato, ngan tigpa'atubang-na si Jesus si iya. Agtilaw-nay to, “Ka'aw ba' i hadi'-na si mga Hebro?”

³⁴Amatilaw may liwat si Jesus, “Tikang ba' nan gayod si kalugaringun-mo isip o nagturu'an kaw hamok si la'in a'a mahi'unong si ako?”

³⁵Anaruman may si Pilato, “Kay ay pag'abat-mo, Hebro ako? Nagbawa kaw pada'ito si mga igkasi-mo huwang si mga puno' paraghalad-bi. Kay ay i nagbuhat-mo?”

³⁶Aminugad may si Jesus, “Ga'i ato sito kalibutan i ginhadi'an-ko. Kay kon atiya' ato, sigurado nga makihiran i mga ginsakupan-ko basi' ga'i ako sadakup-na si mga punu'-na si mga Hebro. Ma'in tikang ato si kalibutan i gahum-ko paghadi'.”

---

^d **18:28** Aniya' nagpatamba-na mga iya si mga rilihuso kabatasanana-na nga akarigsukan i a'a si pangulawan-na si Diyos sallod si pito' allaw kon amanahik iya si ruma'-na si ma'in kaparihu-na Hebro.

³⁷“Kon sugad adda kaw hadi?” lingun-na si Pilato.

Anaruman may si Jesus, “Tama' kaw gayod si pagpinugad-mo si ako hadi', kay si kamatu'uran nag'allom ako pagdalom ngan pada'ito ako si kalibutan pagpasayod mahi'unong si kamatu'uran. Ngan bisan say i mag'apilo sito kamatu'uran, agpakali si ako.”

³⁸Amatilaw si Pilato, “Say may makatu'anan si kamatu'uran?” Mangno patalikot dayon si Pilato ngan pagawas iya pagpinugad si mga punu'-na si mga Hebro, “Gana' sa'anda'an-ko sala' si iya nga angay paratukan. ³⁹Pero tungod kay kabatasanan na nga aniya' nagpalibri-ko priso kon Pyista si Paglabay, aruyag ba' kam nga yayto pinalibri-ko magpinugad to, ‘hadi'-na si mga Hebro?”

⁴⁰Pero anurakaw dina mga iya, “Ga'i, ma'in iya! Si Barabas lugod!” Si Barabas, addangan nga ribildi.

Nagpatukan Kamatayon si Jesus

Mateo 27:27-31; Markos 15:16-20

19 ¹Katapos agpa'intriga-na si Pilato si Jesus para naglatigo.

²Agpanhimo i mga sundalo likaw tikang si tangulon ngan nagpakuruna si Jesus. Nagbistihan liwat iya si hadi'anon pammakurumbot nga kulor igot. ³Mangno agtikangan-na dayon mga iya pagtahod kuno' si pagburubwilta pagturakaw, “Anlanga pa kunta' i kinabuhi'-na si hadi'-na si mga Hebro!” Ngan sigi-na pa liwat mga iya tampalo.

⁴Kahaman sinan, paguwa' gihapon si Pilato ngan agpinugad-na i mga punu'-na si mga Hebro, “Amati'a kam! Pa'intriga-ko iya si ka'am basi' sakatu'anan-bi nga gana' sa'anda'an-ko sala' si iya nga angay paratukan.”

⁵Si paguwa'-na si Jesus nga nagsul'utan si matunok kuruna pati' si hadi'anon pammakurumbot nga kulor igot, agpinugad-na mga iya si Pilato, “Atiya' na i a'a!”

⁶Pakakulaw-na si iya si mga puno' paraghalad pati' si mga gwardya-na, agpanurakaw mga iya, “Papaku'on iya! Papaku'on iya si kudos!”

Pero anaruman dina si Pilato, “Hala, bawahu-bi iya ngan ka'am na hamok i mamapako' si iya. Pero para si ako, gana' sa'anda'an-ko sala' si iya nga angay paratukan.”

⁷Pero agpipirit dina i mga punu'-na si mga Hebro, “Aniya' bala'od kami, ngan ato sito bala'od kinahanglan iya nagmatay tungod si pagpinugad-na nga Dadi'-na iya si Diyos.”

⁸Ngan pakabati'-na sinan si Pilato, akatambahan i katalaw-na.

⁹Pasallod gihapon iya si palasyo ngan agtilaw-na si Jesus, “Taga singnga ba' kaw gayod?” pero ga'i anaruman si Jesus. ¹⁰“Ay kay ga'i ako agsarumanan-mo?” lingun-na may si Pilato. “Ga'i ba' kaw akatu'anan nga aniya' gahum-ko nga pwidi kaw sapalibri-ko o sapapaku'-ko si kudos?”

¹¹Anaruman si Jesus, “Gana' kunta' gahum-mo pagbuhat bisan ay si ako kon ga'i kaw nagbuwanan tikang si dyata'. Sanglit bisan kon agsala' kaw si pagtalapas si katungdanan-mo, mas mahaya dina i baratunun-na si magpama'intriga si ako pada'ito si ka'aw.”

¹²Tungod sinan, agpara'anda' gayod pa'agi si Pilato nga akalibri si Jesus, pero sigi dina panurakaw i mga punu'-na si mga Hebro, “Kon palibri-moy nan a'a, ma'in kaw kumpaniya-na si Emperador. Kay bisan say i maminugad nga hadi' iya, kuntra-na gayod si Emperador.”

¹³Pakabati'-na sinan si Pilato, agbawa-na dayon si Jesus panggawas. Aningkulo' si Pilato si panhuhusgaran panningkulu'an ari si lugar nag'arunan I Plasa si Kinurtihan Bato. Gabata sito i pag'aron si Hebruhanon. ¹⁴Tika'amudto na^e siray si Bispira si Pyista si Paglabay.

Amahalling si Pilato pada'iray si mga punu'-na si mga Hebro, “Atiya' na i hadi'-bi.”

¹⁵Pero anurakaw dina mga iya, “Papindahon iya anan! Papindahon iya anan! Papaku'on iya si kudos!”

Lingun-na may si Pilato, “Apa'i? Papaku'-ko si kudos i hadi'-bi?”

Anaruman may i mga puno' paraghalad, “Gana' la'in hadi' kami' kon ma'in hamok i Emperador!”

¹⁶Si katapus-tapusan, agpa'intriga-na gihapon si Pilato si Jesus pagpapako' si kudos.

Nagpapako' si Jesus si Kudos

Mateo 27:33-44; Markos 15:22-32; Lukas 23:33-43

Sanglit nagbawa si Jesus si mga sundalo. ¹⁷Nagpapalangkit iya si kalugaringun-na kudos pada'iray si tagudtod nag'arunan Takuluk-na si Minatay. Golgota sito i pag'aron si Hebruhanon. ¹⁸Panakka-na ari, nagpapako' iya si kudos ngan aniya' duwangan pa nagpapako' padurudambila' ngan nagpatangnga' iya.

¹⁹Aniya' tigsurat-na si Pilato papadukuton ari si kudos nga da'ito sito: ²⁰Matapit hamok si syudad i lugar nga nagpapaku'an si Jesus, sanglit malabbat si mga Hebro i magpakabasa sinan mga allingon. Nagsurat nan si Hebruhanon, si Latin pati' si Grikuhanon. ²¹Agrikلامو i mga puno' paraghalad-na si mga Hebro ari si Pilato, “Makigliwaton nagpasurat nan anan: ‘Hadi'-na si mga Hebro’ lugod salli'in nga: ‘Agpinugad to a'a, ako i Hadi'-na si mga Hebro.’”

²²Anaruman si Pilato, “Kon ay i makigsurat-ko, kinahanglan iya gayod i mapasurat.”

²³Ngan pakapapaku'-na si mga sundalo si Jesus, nagpuruparti ampat i mga sul'ut-na, adda si balang addangan. Pero i dilalom badu'-na, iya

^e 19:14 Si Grikuhanon: *i ka'annom uras*, ngan kon i kabatasanan-na si mga taga Roma i nagsunud-na si Juan, i karuyag sidngon dina: *alas sa'is si nalong*. Kulawin si Markos 15:33.

i pagka'alang-alangan. Durudiritso hamok pan hawod i tanhun-na sito ngan gana' panahi'an-na.

²⁴Agsarabot mga iya, “Ga'i to gisi'-gisi'-ta kam. Pa'agi-ta na kam hamok si ripa kon say i makabawa.” Ahinabo' nan basi' atuman i mga allingon nga aka'anna' si Kasuratan:

Agpuruparti-na mga iya i panaptun-ko,
ngan agpa'agi-na si ripa i badu'-ko.^f

Ngan da'inan sinan i nagbuhat-na si mga sundalo.

²⁵Siray uras, agparapanunggo yungod si kudos-na si Jesus i nana-na, i siyaka-na danda si nana-na, si Maria nga alla-na si Clopas pati' si Maria Magdalena. ²⁶Pakakulaw-na si Jesus nga ari i nana-na nga agtingpid si hinigugma'-na inadalan, agpinugad-na i nana-na, “Nay,^g aku'on iya bilang dadi'-mo pagmangno si ka'aw.”

²⁷Ngan agpinugad-na may i inadalan-na, “Aku'on iya bilang nana-mo.” Tikang siray, kwintado nayto danda si pamilya-na sito inadalan.

I Kamatayun-na si Jesus

Mateo 27:48-50; Markos 15:36-37; Lukas 23:36

²⁸Mangno ngan pakakatu'an-na si Jesus nga tapos na i dimu'an buruhatun-na ngan basi' atuman i Kasuratan, amahalling iya, “Nag'uhaw ako.” ²⁹Aniya' ari adda biso' nga nag'isihan malassom na bino, sanglit ag'ala' mga iya ispungha ngan aghumug-nay to si bino. Agpatulu-na mga iya i ispungha si hisop lingkawan basi' anakka si bawa'-na si Jesus. ³⁰Pakasupsup-na si Jesus si malassom na bino, aminugad iya, “Tapos na.” Mangno pa'ubo' iya ngan agtugutan-na i kalugaringun-na espirito pag'amban.

³¹Siray allaw, iya i Bispira kay si kasanguman iya i pagtikang-na si adda si bali ka'impurtanti Allaw Pandidiskanso. Tungod kay ga'i aruyag i mga punu'-na si mga Hebro nga nag'ambanan hamok si mga kudos i mga nagpapako' hasta nga anakka si Allaw Pandidiskanso, agsarit mga iya ari si Pilato kon pwidi tigpamatti'an-na si mga kalalaki basi' tulos agkamaratay ngan ahaw'as si kudos. ³²Sanglit pamada'iray i mga sundalo pagpamatti' si primiro nagpapako' huwang-na si Jesus, mangno i kaduwangan. ³³Pero ngan pamaduguk-na mga iya si Jesus, sadiskubrihan-na mga iya nga minatay na dina, sanglit ga'i na hamok nagpamatti'an. ³⁴Pero addangan si mga sundalo i manundat pa gihapon buros si kagiliran-na ngan hintak pa'awas i laha' pati' buwahi'. ³⁵I makakulaw sito agtistigos ngan kamatu'uran gayod i mga nagsumat-na. Akatu'an na iya nga puro ungod i mahinabo' nagsumat-na ngan agsumat-nay to dimu'an basi' may kam agpanutu'o. ³⁶Ahinabo' nan

^f 19:24 Salmo 22:18   ^g 19:26 Si Hebruhanon: *Danda*, kulawin si hawud-na si pahina 244.

dimu'an pagtuman si mga allingon nga aka'anna' si Kasuratan: “Gana' makapatti'an si mga ta'ulang-na bisan adda.”^h ³⁷Ngan da'inan may i la'in pa maka'anna' si Kasuratan: “Parapamunglung-na mga iya i nagsundat-na.”ⁱ

I Paglabdong si Jesus

Mateo 27:57-61; Markos 15:42-47; Lukas 23:50-56

³⁸Kata'ud-ta'uran, aniya' taga sunsari'i si bungto Arimatea nag'arunan Jose magsarit si Pilato pag'ala' si bangkay-na si Jesus. Inadalan-na iya si Jesus, pero ga'i iya agpahayag si kalabbatan tungod kay atalaw iya si mga igkasi-na puno' si mga Hebro. Sanglit panugut-na si Pilato, pada'iray dayon iya ngan ag'ala'-na i bangkay. ³⁹Amaya' si iya si Nicodemos, i manungbalay siray si Jesus ngan sangom. Agbaway to day pamada, hinimo tikang si masangngit mga tanaman mirra pati' aloe, mga trayntay kwatro kilos i kabuwat-na. ⁴⁰Pakahuman-na mga iya duwangan pagbayaw si bangkay, agputus-nay to mga iya si tinabas-tabas katsa huwang si pasangngit sigon si kabatasanan-na si mga Hebro paglabdong. ⁴¹Aniya' ari gardin nga matapit si nagpapak'u'an si Jesus, ngan aniya' ari kwiba panlalabungan. Gana' pa gayod makalabungan ari, ⁴²sanglit ari mga iya aglabdungan-na si Jesus, tungod kay matapit to kwiba ngan iya nayray i Bispira-na si mga Hebro.

I Gana' Isi-na Panlalabungan

Mateo 28:1-8; Markos 16:1-8; Lukas 24:1-10

20 ¹Kadumingguhan, nga iya i primiro allaw si duminggu-na mga iya, ga'i pa agdanta' i kanalungon pada'iray na si Maria Magdalena si naglabdungan ngan sakulawan-na nga nagpaligid na dina i bato tikang si pwirtahan-na. ²Sanglit alahi dagos iya pagpada'iray si Simon Pedro pati' si addangan pa inadalan nga hinigugma'-na si Jesus ngan agpaminugad-na, “Ag'ala'-na mga iya i Paragdalom ari si naglabdungan ngan ga'i kami' akatu'anana kon singnga mga iya agbawa-na!”

³Sanglit pada'iray dayon kas Pedro pati' i addangan pa inadalan si naglabdungan. ⁴Agpanlalahi mga iya duwangan, pero ahuros si Pedro, sanglit akadahulu'an anakka i addangan ari si naglabdungan. ⁵Paduko' iya ngan sasiripan-na i mga tinabas-tabas katsa nga bilin ari, pero ga'i iya pasallod. ⁶Panakka-na si Pedro ari si naglabdungan, pasallod dayon iya ngan sakulawan-na i mga tinabas-tabas nga bilin ari. ⁷Sakulawan-na liwat ari i pudung-pudong nga nagpapakkos si sulang-na si Jesus. Nagtipig to ngan bulag si mga tinabas-tabas. ⁸Si katapus-tapusan pasallod liwat i dahulu'an manakka inadalan. Akakulaw iya ngan anutu'o

^h 19:36 Exo 12:46; Num 9:12; Salmo 34:20   ⁱ 19:37 Sac 12:10

gayod. ⁹Pero ga'i pa gihapon mga iya agpakasantop si maka'anna' si Kasuratan nga agbagaw parti si kasiguraduhan nga abanhaw si Jesus.

Agpakulaw si Jesus si Maria Magdalena

¹⁰Mangno agbalik i mga inadalan si mga ruma'-na. ¹¹Pero sigi hamok dinamag si Maria ari si gawas-na si naglabbungan. Si pagparadinamagna, paduko' iya ngan anirip si naglabbungan. ¹²Aniya' sakulawan-na ari si sallod duwangan anghel, mga disutana puti' ngan agpaningkulo' si lugar naghuliran si Jesus. I addangan banda si takulukan-na ngan i addangan may si kitiran-na.

¹³Agtilaw-na iya, “Mana, ay kay agparadinamag kaw?”

Anaruman may iya, “Ag'ala'-na mga iya i Paragdalum-ko, ngan ga'i ako akatu'anan kon singnga mga iya agbawa-na.” ¹⁴Pakapahalling-na sinan, patalikot iya ngan sakulawan-na nga ari na dina si Jesus. Pero ga'i iya angilala kon si Jesus ba' ray.

¹⁵Amahalling to, “Mana, ay kay agparadinamag kaw? Say i nagpara'anda'-mo?”

Tungod kay i pagkagasi-na nga hardiniroy to hamok ari, aminugad iya, “Kon ag'ala'-mo may dina iya, alayon sumatin ako kon singnga iya agbawa-mo, kay ala'-ko.”

¹⁶Agpinugad-na iya, “Maria.”

Pakapakali-na sinan si Maria hintak iya pa'atubang gihapon dungan si pagpahalling si Hebruhanon, “Raboni!” nga i kahulugan-na, Ma'istro.

¹⁷Amahalling si Jesus, “Labbahin ako, kay ga'i pa ako akabalik pada'iray si Tata'. Lugod pada'irayon i mga kabugtu'an-ko si pagtu'o ngan sumatin mga iya nga tibalik na ako si Tatay-ko nga mga Tatay-bi liwat, i Diyus-ko nga mga Diyus-bi liwat.” ¹⁸Sanglit agpada'iray-na si Maria Magdalena i mga inadalan-na si Jesus ngan agpanumatan-nay to, “Sakulawan-ko i Ginu'o.” Pwira pa sinan, agpanumatan-na liwat to si tugun-na si iya.

Agpakulaw si Jesus si mga Inadalan

¹⁹Kasanguman mismo siray allaw nga iya i primero allaw-na si duminggo, agtiriripon i mga inadalan nga trangkado i pwirtahan tungod si mga katalaw-na si mga punu'-na si mga Hebro. Pahulwa' si Jesus ngan patig'ob si mga iya ngan aminugad, “I kamurayaw awinan si ka'am!”

²⁰Pakapahalling-na sinan, agpakulaw-na mga iya si tamburu'-na pati' si kagiliran-na. Bali i mga kalipayan-na si mga inadalan pakakulaw-na mga iya si Paragdalom.

²¹Aminugad gihapon si Jesus, “I kamurayaw awinan si ka'am! Pariho si pagpabawa-na si ako si Tata', pabawa-ko may liwat kam.”

²²Pakapahalling-na sinan, anhingasong to si mga iya ngan aminugad,

“Karawatu-bi i Espirito Santo. ²³Kon agpasaylo kam si sala'-na si bisan say, nagpamasaylo na mga iya. Pero kon ga'i mga iya agpasaylu-bi, ga'i may liwat mga iya nagpasaylo.”

Agpakulaw si Jesus si Tomas

²⁴Si pagpakulaw-na si Jesus si mga inadalan-na siray uras, ga'i ari si Tomas, i nag'anga'an Karuwa nga addangan si Dusi. ²⁵Sanglit agsumatan-na iya si mga igkasi-na inadalan, “Sakulawan kami' i Ginu'o!”

Aminugad dina iya, “Ga'i ako anutu'o sinan hasta nga ga'i sakulawan-ko i mga pammaku'an, sapasuksuk-ko i kamrang-ko si mga pammaku'an si tamburo', pati' sapsul'ut-ko i tamburu'-ko si kagiliran-na.”

²⁶Pa'agi i adda duminggo, agtiripon gihapon i mga inadalan si ruma' panniripunan-na mga iya nga huwang na si Tomas. Bisan kon trangkado i pwirtahan, akasalod si Jesus nga agtutunggo huwang si mga iya ngan aminugad, “I kamurayaw awinan si ka'am.” ²⁷Mangno, agpinugad-na si Tomas, “Tuwa, kulawin ngan pasuksukon kamrang-moy nan si pammaku'an to si mga tamburu'-ko pati' pasul'uton tamburu'-moy nan si kagiliran-koy to. Dakaw abawa si pagduda kund'i agtutu'uha.”

²⁸Anaruman si Tomas, “Paragdalum-ko ngan Diyus-ko!”

²⁹Mangno agsumatan-na iya si Jesus, “Abawa kaw pagtutu'o si pakakulaw-mo si ako pero anmas pa i kalipayan-na si mga a'a nga agpanutu'o bisan kon ga'i agpakakulaw.”

³⁰Malabbat pa i naghimu-na si Jesus nga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan atubang si mga inadalan-na nga ga'i nagpa'anna' ato sito libro. ³¹Pero nagsurat to basi' agpanutu'o kam nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si Diyos. Ngan tungod si pagtutu'u-bi, sa'angkun-bi i kinabuhi' nga gana' katapusan-na pina'agi si gahum-na si arun-na.

I Katallo Bisit Pagpakulaw-na si Jesus si mga Inadalan-na

21 ¹Kapirahan allaw, pakulaw gihapon si Jesus si mga inadalan-na ari si Danaw Tiberias.^j Da'ito sito i hinabo': ²Aghururuwang kas Simon Pedro, si Tomas nga nag'anga'an Karuwa, si Nataniel nga taga sunsari'i si Cana, adda baryo si prubinsya Galilea, i mga dadi'-na lalla si Sebedeo, pati' i duwangan pa inadalan. ³“Mamukot ako ina'anto,” lingun-na si Simon Pedro.

Lingun-na may mga iya, “Amaya' kami'.” Sanglit pataliwan mga iya ngan ag'aradda mga iya sakayan, pero gana' gayod mga sabawa-na siray sangom.

⁴Nalung-nalong pa, anunggo si Jesus si baybayon pero ga'i agpakatu'an-tu'anan i mga inadalan nga si Jesus ray.

^j 21:1 I *Danaw Tiberias*, iya liwat i nag'arunan: Danaw Galilea. Kulawin si 5:1.

⁵Aman'oy to si mga iya, "Mga sangkay, aniya' ba' sabawa-bi?"
Anaruman may mga iya, "Gana' may."

⁶Aminugad si Jesus, "Taktaku-bi pukut-bi nan si banda kawanan si sakayan-bi basi' agpakabawa kam." Sanglit agbuhat-nay nan mga iya, mangno tungod si katabbul-na si daying ga'i na mga iya sapasang'at-na i mga pukut-na.

⁷Mangno i inadalan nga hinigugma'-na si Jesus aminugad ari si Pedro, "I Paragdalom may nan!" Si pakapakali-na si Simon Pedro si mga allingun-na, "I Paragdalom may nan," pasul'ut-na i badu'-na kay aghugkas-nay to, ngan pakuppa iya si buwahi' diritso pan bihing. ⁸I mga inadalan may ari si sakayan agpangguyod si pukot nga panno' si daying kay matapit hamok mga iya si bihing, mga syin mitros i katalahan-na. ⁹Pakadu'ung-na mga iya, akakulaw mga iya nagrambak uring nga bali na baga ngan aniya' nagpaparilya daying ari pati' aniya' liwat pan.

¹⁰Agpinugad-na mga iya si Jesus, "Amawaha kam pada'ito si mga daying-bi nan."

¹¹Sanglit pasang'at si Simon Pedro si sakayan ngan agguyud-na i pukot pan baybayon. Panno' to si mga mahaya daying 153 bug'os, pero ga'i to aburhat bisan kon da'iray i kalabbat-na. ¹²Aminugad si Jesus si mga iya, "Tuwa na kam basi' kita kam agpakapamahaw." Gana' gayod mamuso' mamatilaw si mga inadalan kon say iya. Akatu'anang mga iya nga i Paragdalom to. ¹³Patapit si Jesus ngan angaddo' si pan. Katapos agpumwan-nay to si mga iya hasta i daying. ¹⁴Iyay nan i katallo bisis pagpakulaw-na si Jesus si mga inadalan-na kahuman si pakabanhaw-na.

Si Jesus pati' si Pedro

¹⁵Pakatapus-na mga iya agpamahaw, agtilaw-na si Jesus si Simon Pedro, "Simon, dadi'-na si Juan, aghigugma'-mo ba' ako labaw si paghigugma'-na mga iya?"

Anaruman may iya, "Oho', Paragdalum-ko. Sayod kaw nga matapit gayod ako si ka'aw."

Lingun-na may si Jesus, "Pakakanon i mga nati karniru-ko."

¹⁶Amatilaw gihapon si Jesus, "Simon, dadi'-na si Juan, aghigugma'-mo ba' ako?"

Anaruman iya, "Oho', Paragdalum-ko. Sayod kaw nga matapit gayod ako si ka'aw."

Lingun-na si Jesus, "Atamanon i mga karniru-ko."

¹⁷Si katallo bisis amatilaw gihapon iya, "Simon, dadi'-na si Juan, ma'in ba' nga matapit kaw gayod si ako?"

Asakit si Pedro kay si katallo dina agtilaw-na iya, "Ma'in ba' nga matapit kaw gayod si ako?" Aminugad iya, "Paragdalum-ko, sayod kaw si dimu'an, sanglit sakatu'anang-mo nga bali ako tapit si ka'aw."

Amahalling si Jesus, “Pakakanon i mga karniru-ko. ¹⁸Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, siray ngan dadi' pa kaw, akalugaring kaw pagsalin ngan akalangngan bisan singnga i karuyag-mo. Pero kon anakka na kaw si kamaktungon, ugnat-mo na hamok i mga langngun-mo kay la'in na i magsalin si ka'aw ngan nagguyod kaw pada'iray si ga'i saruyagan-mo.” ¹⁹Agpinugad si Jesus sinan pagbuwan isip si Pedro kon pinapa'i sapakulaw-na i ka'angayan-na si Diyos tungod si klasi kamatayon kararawatun-na. Mangno aminugad to si iya, “Amaya'a ngan agsunura si ako!”

²⁰Si pagparabaktas-na na mga iya duwangan, anili' si Pedro mangno sakulawan-na nga amungyod si mga iya i inadalan nga hinigugma'-na si Jesus. Iyay nan i inadalan magsandi siray si Jesus ari si pagkakanan ngan magpatilaw, “Paragdalom, say si ka'aw i titraydor?” ²¹Pakakulaw-na sinan si Pedro, amatilaw dayon iya, “Paragdalom, ay may i binuhat-mo si iya?”

²²Anaruman si Jesus, “Kon aruyag ako nga agpabilin iya allom hasta si pagtakka-ko gihapon, gana' labut-mo. Kinahanglan kaw hamok nga agsunod gayod si ako.” ²³Tungod sinan, agsara si mga kabugtu'an si pagtu'o i allingon nga yayto inadalan ga'i amatay. Pero ga'i agpinugad si Jesus nga ga'i to amatay, kundi' agpinugad hamok iya nga, “Kon aruyag ako nga agpabilin iya allom hasta si pagtakka-ko gihapon, gana' labut-mo.”

²⁴Iyay nan i inadalan nga magtistigos ngan magsurat sito mga hinabo'. Sayod kami' nga kamatu'uran i pagtistigus-na.

²⁵Bali pa labbat i pala'in-la'in nagbuhat-na si Jesus. Kon nagsurat i kada adda, tingali bisan i bug'os kalibutan ga'i akahusto pamma'anna'an si mga libro masurat kunta'.